

CENTRALNA BANKA CRNE GORE

Finansijski iskazi
za godinu završenu na
dan 31. decembar 2023. godine
i Izvještaj nezavisnog revizora

SADRŽAJ

Izveštaj nezavisnog revizora	1-2
FINANSIJSKI ISKAZI	
Iskaz o dobitku i gubitku	3
Iskaz o ostalom rezultatu	4
Iskaz o finansijskoj poziciji	5
Iskaz o promjenama na kapitalu	6-7
Iskaz o tokovima gotovine	8
Napomene uz finansijske iskaze	9 -89

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

SAVJETU CENTRALNE BANKE CRNE GORE

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih iskaza Centralne banke Crne Gore (u daljem tekstu: „Banka“), koji obuhvataju iskaz o finansijskoj poziciji na dan 31. decembra 2023. godine i odgovarajući bilans uspjeha, iskaz o ostalom rezultatu, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, i napomene uz finansijske iskaze koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski iskazi istinito i objektivno prikazuju finansijsko stanje Banke na dan 31. decembar 2023. godine, rezultate njegovog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju nezavisnog revizora u sekciji o odgovornostima revizora za reviziju finansijskih iskaza. Nezavisni smo u odnosu na Banku u skladu sa Međunarodnim kodeksom etike za profesionalne računovođe (uključujući Međunarodne standarde nezavisnosti) (IESBA Kodeks) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih iskaza u Crnoj Gori i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju finansijskih iskaza u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih iskaza koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale uslijed prevarne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih iskaza, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Banke.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da finansijski iskazi, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale uslijed prevarne radnje ili greške; i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori uvijek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu uslijed prevarne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih iskaza.

Kao dio revizije u skladu sa Međunarodnim standardima revizije, Zakonom o reviziji Crne Gore i Zakonom o računovodstvu Crne Gore, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima, nastalih uslijed prevarne radnje ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizorskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevarne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale uslijed greške, zato što prevarna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizorskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole Banke.
- Vršimo procjenu primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizorskih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti entiteta da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezano objelodanjivanja u finansijskim iskazima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizorskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posljedicu da imaju da entitet prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih iskaza, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim iskazima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlaštenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije i značajne revizorske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

Rukovodeći Partner za reviziju koja je rezultirala Izvještajem Nezavisnog revizora je Danijela Mirković.

Danijela Mirković
Ovlašćeni revizor

Ernst & Young Montenegro d.o.o.
Podgorica, Crna Gora

19. mart 2024. godine

ISKAZ O DOBITKU I GUBITKU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>Napomena</u>	<u>2023. godina</u>	<u>2022. godina</u>
Prihodi od kamata	6a	25.498	5.496
Rashodi kamata	6b	(9.623)	(428)
Neto prihodi od kamata		15.875	5.068
Prihodi od naknada	7a	15.252	14.129
Rashodi naknada	7b	(523)	(378)
Neto prihodi od naknada		14.729	13.751
NETO PRIHODI OD KAMATA I NAKNADA		30.604	18.819
Ostali prihodi i dobici	8	949	770
Drugi finansijski rashodi i prihodi, neto	9	(161)	(2.523)
Kursne razlike, neto	10	(16)	28
Dobici/(gubici) po osnovu finansijskih sredstava koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	11	(57)	227
Neto dobici/(gubici) po osnovu finansijskih sredstava koja se mjere po amortizovanom trošku	11	55	1
Troškovi zaposlenih	12	(11.509)	(8.928)
Ostali troškovi poslovanja	13	(3.597)	(3.209)
NETO DOBITAK		16.268	5.185

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

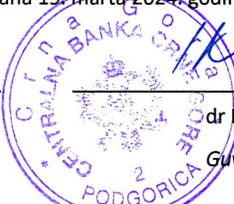
Potpisano u ime Centralne banke Crne Gore, dana 19. marta 2024. godine

dr Valentina Ivanović
Direktor Direkcije za finansije, računovodstvo i kontroling

dr Irena Radović
Guvernerka Centralne banke Crne Gore

ISKAZ O OSTALOM REZULTATU

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine
(U hiljadama EUR)

	<u>Napomena</u>	<u>2023. godina</u>	<u>2022. godina</u>
Neto dobitak		16.268	5.185
<i>Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak</i>			
Promjena fer vrijednosti dužničkih sredstava koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	16	21.892	(51.003)
Promjena rezervisanja za očekivane kreditne gubitke za HOV koji mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat		(69)	(192)
<i>Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak</i>			
Promjena fer vrijednosti vlasničkih instrumenata koji se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	18	8	-
Prenos sa revalorizacionih rezervi na neraspoređeni dobitak		<u>(1)</u>	<u>(59)</u>
Ostali rezultat		<u>21.830</u>	<u>(51.254)</u>
Ukupan rezultat perioda		<u><u>38.098</u></u>	<u><u>(46.069)</u></u>

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI
Na dan 31. decembar 2023. godine
(U hiljadama EUR)

	Napomena	31.decembar 2023.	31.decembar 2022.
AKTIVA			
Gotovina i depoziti po viđenju	14	170.854	244.878
Oročeni plasmani kod stranih banaka	15	333.454	539.023
Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	16	702.336	885.560
Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku	17	106.884	108.203
Vlasnički finansijski instrument koji se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	18	695	687
Sredstva kod Međunarodnog monetarnog fonda	19	216.303	244.941
Kreditni i avansi koji se mjere po amortizovanom trošku	20	1.258	1.295
Potraživanja koja se mjere po amortizovanom trošku	21	5.359	4.063
Zalihe	22	639	692
Investicione nekretnine	23	5.685	5.684
Nematerijalna ulaganja	24	296	258
Nekretnine, postrojenja i oprema	25	24.120	24.366
Unaprijed plaćena beneficija zaposlenima	26	536	606
Ostala sredstva	27	348	343
Ukupno aktiva		1.568.767	2.060.599
PASIVA			
Računi banaka i drugih finansijskih institucija	28	1.104.869	1.629.674
Računi Vlade i drugih državnih organizacija	29	181.702	161.745
Obaveze prema Međunarodnom monetarnom fondu	19	212.865	238.024
Ostale obaveze	30	932	881
Ukupno obaveze		1.500.368	2.030.324
KAPITAL			
	31		
Osnovni kapital		52.000	52.000
Opšte rezerve		2.830	2.830
Specijalne rezerve		1.123	1.123
Revalorizacione rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu		16.576	16.577
Rezerve fer vrijednosti za finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat		(26.271)	(48.163)
Rezerve fer vrijednosti za vlasničke instrumente koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat		433	425
Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke za finansijske instrumente koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat		197	266
Nerealizovani revalorizacioni dobiti		31	-
Nerealizovani revalorizacioni gubici		(41)	(35)
Neraspoređena dobit		21.521	5.252
Ukupno kapital		68.399	30.275
Ukupno pasiva		1.568.767	2.060.599

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine
(U hiljadama EUR)

	Osnovni kapital	Opšte rezerve	Specijalne rezerve	Revalorizaci- ne rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu	Rezerve fer vrijednosti	Nerealizo- vani revalo- rizacioni gubici/dobici	Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke za HOV koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI)	Rezerve fer vrijednosti za vlasničke instrumente koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI)	Neraspoređena dobit/(gubitak)	Ukupno
Stanje na dan 1. januar 2022. godine	52.000	1.130	1.123	16.636	2.840	(34)	458	425	3.409	77.987
Prenos neraspoređene dobiti (Napomena 31)	-	1.700	-	-	-	-	-	-	(1.700)	-
Raspodjela dobiti u skladu sa Odlukom o raspodjeli dobiti za 2021. godini i Protokolom o načinu izmirivanje međusobnih obaveza (Napomena 31)	-	-	-	-	-	-	-	-	(1.699)	(1.699)
Promjena fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	-	-	-	(51.033)	-	-	-	-	(51.033)
Promjena rezervisanja za očekivane kreditne gubitke za HOV koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	-	-	-	-	-	(192)	-	-	(192)
Prenos rev. rezervi nekretnina, postrojenja i opreme	-	-	-	(59)	-	-	-	-	57	(2)
Nerealizovani revalorizacioni dobiti	-	-	-	-	-	(11)	-	-	-	(11)
Nerealizovani revalorizacioni gubici	-	-	-	-	-	10	-	-	-	10
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	-	-	-	-	5.185	5.185
Stanje na dan 31. decembar 2022. godine	52.000	2.830	1.123	16.577	(48.163)	(35)	266	425	5.252	30.275

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU (NASTAVAK)

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine

(U hiljadama EUR)

	Osnovni kapital	Opšte rezerve	Specijalne rezerve	Revalorizacione rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu	Rezerve fer vrijednosti	Nerealizovani revalorizacioni gubici/dobici	Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke za HOV koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat(OCI)	Rezerve fer vrijednosti za vlasničke instrumente koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI)	Neraspoređena dobit/(gubitak)	Ukupno
Stanje na dan 01. januar 2023. godine	52.000	2.830	1.123	16.577	(48.163)	(35)	266	425	5.252	30.275
Promjena fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	-	-	-	21.892	-	-	-	-	21.892
Promjena rezervisanja za očekivane kreditne gubitke za HOV koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	-	-	-	-	-	(69)	-	-	(69)
Promjena fer vrijednosti za vlasničke instrumente koji se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat - CKDD	-	-	-	-	-	-	-	8	-	8
Prenos rev. rezervi nekretnina, postrojenja i opreme	-	-	-	(1)	-	-	-	-	1	-
Nerealizovani revalorizacioni dobici	-	-	-	-	-	31	-	-	-	31
Nerealizovani revalorizacioni gubici	-	-	-	-	-	(6)	-	-	-	(6)
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	-	-	-	-	16.268	16.268
Stanje na dan 31. decembar 2023. godine	52.000	2.830	1.123	16.576	(26.271)	(10)	197	433	21.521	68.399

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

ISKAZ O NOVČANIM TOKOVIMA

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine
(U hiljadama EUR)

	Napomena	2023. godina	2022. godina
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
Primljene kamate		21.566	5.684
Primljene naknade		14.763	13.989
Ostali prilivi		1.070	1.013
Odlivi po osnovu naknade		(439)	(307)
Plaćene negativne kamate		(4.055)	(1.573)
Odlivi po osnovu troškova zarada		(11.813)	(9.186)
Odlivi po osnovu troškova poslovanja		(3.276)	(2.773)
Neto priliv po osnovu kredita i avansa		142	140
Neto (odliv)/priliv po osnovu finansijskih sredstava koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat		208.653	125
Neto priliv/(odliv) po osnovu finansijskih sredstava koja se mjere po amortizovanom trošku		3.125	3.125
Neto (odliv)/priliv po osnovu ostalih sredstava		52	-
Neto (odliv)/priliv po osnovu računa banaka i drugih finansijskih institucija		(528.860)	565.961
Neto (odliv)/priliv po računa Vlade i drugih državnih organizacija		19.957	(355.362)
<i>Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti</i>		<u>(279.115)</u>	<u>(220.836)</u>
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
Odlivi za nabavku osnovnih sredstava		(554)	(825)
Nabavka materijalnih ulaganja		(119)	(131)
Prodaja osnovnih sredstava		212	-
<i>Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja</i>		<u>(461)</u>	<u>(956)</u>
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
Isplata raspoređenog rezultata – prenos budžetu Crne Gore		-	(1.699)
<i>Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja</i>		<u>-</u>	<u>(1.699)</u>
Efekat kursnih razlika		(16)	28
Neto povećanje/(smanjenje) u gotovini i gotovinskim ekvivalentima		(279.592)	218.209
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine		<u>783.900</u>	<u>565.691</u>
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	33	<u><u>504.308</u></u>	<u><u>783.900</u></u>

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Centralna banka Crne Gore (u daljem tekstu: „CBCG“, „Banka“ ili „Centralna banka“) osnovana je Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore („Službeni list RCG“, broj 52/00), koji je Skupština Crne Gore donijela u novembru 2000. godine.

2010. godine Skupština Crne Gore donijela je novi zakon kojim je regulisan rad CBCG i koji je trenutno u primjeni – Zakon o Centralnoj banci Crne Gore („Službeni list CG“, br.40/10, 6/13, 70/17 i 125/23), (u daljem tekstu: „Zakon o CBCG“).

Status, ciljevi, funkcije, poslovanje i organizacija CBCG su uređeni Ustavom Crne Gore i Zakonom o CBCG.

Odredbama člana 143. Ustava Crne Gore propisano je da je CBCG samostalna organizacija, odgovorna za monetarnu i finansijsku stabilnost i funkcionisanje bankarskog sistema i da Centralnom bankom Crne Gore upravlja Savjet Centralne banke, a rukovodi Guverner Centralne banke.

Zakonom o CBCG stvorene su pravne pretpostavke za usklađivanje statusa, ciljeva, funkcija i organizacije CBCG sa članom 143. Ustava Crne Gore, na način kojim se optimalno unapređuje upravljanje i rukovođenje Centralnom bankom i, istovremeno, obezbjeđuje očuvanje nezavisnosti CBCG.

Ovim zakonom je ostvarivanje funkcija CBCG i njeno poslovanje usklađeno sa opštim principima koji se odnose na poslovanje nacionalnih centralnih banaka utvrđenih relevantnim propisima Evropske unije, i to odredbama Ugovora o funkcionisanju Evropske Unije i odredbama Protokola broj 4. o Statutu Evropskog sistema centralnih banaka i Evropske centralne banke.

Zakonom o CBCG utvrđeno je da su funkcije CBCG da:

- 1) nadzire održavanje stabilnosti finansijskog sistema kao cjeline i donosi propise i mjere iz ove oblasti;
- 2) uređuje poslovanje kreditnih institucija, izdaje dozvole i odobrenja za rad kreditnih institucija i vrši kontrolu kreditnih institucija, u skladu sa Zakonom;
- 3) uređuje i obavlja poslove u vezi sa sanacijom kreditnih institucija u skladu sa Zakonom;
- 3a) uređuje i obavlja poslove u vezi sa stečajem i likvidacijom banaka, u skladu sa Zakonom;
- 4) uređuje i obavlja platni promet, u skladu sa Zakonom;
- 4a) izdaje odobrenja za pružanje platnih usluga platnim institucijama i vrši kontrolu platnih institucija, u skladu sa Zakonom;
- 4b) izdaje odobrenja za izdavanje elektronskog novca i za pružanje platnih usluga institucijama za elektronski novac i vrši kontrolu institucija za elektronski novac, u skladu sa Zakonom;
- 4c) uređuje poslove finansijskog lizinga, faktoringa, otkupa potraživanja, mikrokreditiranja i kreditno-garantne poslove, izdaje dozvole za rad i vrši kontrolu lica koja se bave tim poslovima, u skladu sa Zakonom;
- 4d) vrši pregled poslovnih knjiga i druge dokumentacije koja se odnosi na poslovanje lica za koje postoji indicija da obavlja poslove bez dozvole, odnosno pruža usluge bez odobrenja koje izdaje Centralna banka, u skladu sa Zakonom;
- 5) može biti vlasnik i operater platnog sistema i učesnik u drugom platnom sistemu;
- 6) izdaje dozvolu za rad platnog sistema čiji nije operater i vrši kontrolu i nadgledanje rada platnih sistema;
- 7) upravlja međunarodnim rezervama;
- 7a) obezbjeđuje i vrši snabdijevanje i zaštitu novčanica i kovanog novca;
- 8) djeluje kao platni i/ili fiskalni agent prema određenim međunarodnim finansijskim institucijama i može biti predstavnik Crne Gore u međunarodnim finansijskim institucijama;

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE (nastavak)

- 9) vrši makroekonomska i finansijska istraživanja, prognoze i analize, uključujući monetarne, fiskalne i platnobilansne analize i može davati preporuke Vladi u oblasti ekonomske politike;
- 10) vrši identifikaciju, analizu i procjenu uticaja određenih faktora na stabilnost finansijskog sistema kao cjeline;
- 11) prikuplja i statistički obrađuje i objavljuje podatke i informacije koje su od značaja za ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija Centralne banke, koje su u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje statistika i statistički sistem;
- 12) obavlja poslove zaštite prava i interesa klijenata kreditnih institucija, korisnika finansijskih usluga utvrđenih zakonom kojim se uređuje finansijski lizing, faktoring, otkup potraživanja, mikrokreditiranje i kreditno-garantni poslovi, korisnika potrošačkih kredita, korisnika platnih usluga i imalaca elektronskog novca, u skladu sa Zakonom;
- 13) uspostavlja informacioni sistem za nesmetano izvršavanje svojih funkcija;
- 14) obavlja transfere na domaćem i međunarodnom finansijskom tržištu;
- 15) prima depozite kreditnih institucija, državnih organa i organizacija i drugih lica u skladu sa propisima;
- 16) otvara i vodi račune kreditnih institucija, državnih organa i organizacija, stranih banaka, centralnih banaka, međunarodnih finansijskih institucija, organizacijama koje doniraju sredstva državnim organima i organizacijama i drugih lica u skladu sa Zakonom i drugim propisima i obavlja platni promet po tim računima;
- 17) donosi propise i mjere iz oblasti za koje je ovlašćena ovim i drugim zakonom;
- 18) obavlja i druge poslove utvrđene ovim i drugim zakonom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE (nastavak)

Zakonom o CBCG uređuju se status, ciljevi, funkcije, poslovanje i organizacija Centralne banke Crne Gore:

- monetarni i drugi instrumenti;
- međunarodne rezerve Crne Gore;
- obezbjeđivanje i zaštita novčanica i kovanog novca i otkup rijetkog i originalnog novca;
- odgovornost za funkcionisanje bankarskog sistema;
- platni promet i platni sistemi;
- prikupljanje, obrada i objavljivanje podataka i informacija, uključujući statističke podatke i informacije;
- odnosi Centralne banke i drugih državnih organa i organizacija;
- upravljanje i rukovođenje Centralnom bankom;
- kapital, imovina, prihodi i rashodi CBCG;
- planiranje prihoda i rashoda, finansijsko i drugo izvještavanje;
- interna revizija CBCG.

Zakonom o CBCG Savjet ima osam članova. Članovi Savjeta su guverner, tri viceguvernera i četiri člana koji nijesu zaposleni u Centralnoj banci. Guvernera imenuje Skupština, na predlog Predsjednika Crne Gore. Guverner se imenuje na period od šest godina i može biti imenovan najviše dva puta uzastopno. Viceguvernera imenuje Skupština, na predlog Guvernera.

Četiri člana Savjeta, koji nijesu zaposleni u Centralnoj banci, imenuje Skupština, na predlog radnog tijela Skupštine nadležnog za finansije. Viceguverneri i članovi Savjeta koji nijesu zaposleni u Centralnoj banci imenuju se na period od šest godina i mogu biti imenovani najviše dva puta uzastopno.

U vezi sa kapitalom i rezervama CBCG, odredbama Zakona o CBCG utvrđeno je sljedeće:

- kapital CBCG se sastoji od osnovnog kapitala i rezervi;
- Zakonom je predviđen osnovni kapital CBCG u visini od EUR 50 miliona;
- osnovni kapital CBCG je u državnoj svojini;
- osnovni kapital Centralne banke može se povećati u visini koju utvrdi Savjet Centralne banke. Povećanje osnovnog kapitala Centralne banke vrši se iz sredstava opštih rezervi. Ukoliko sredstava opštih rezervi nijesu dovoljna za obezbjeđivanje utvrđenog iznosa povećanja osnovnog kapitala, nedostajuća sredstva mogu se obezbijediti iz budžeta Crne Gore;
- rezerve CBCG se sastoje iz opštih, specijalnih i revalorizacionih rezervi, s tim da se opšte rezerve koriste za pokriće gubitka u poslovanju Centralne banke i kao što je navedeno, povećanje osnovnog kapitala CBCG
- specijalne rezerve CBCG može formirati za pokriće određenih konkretnih troškova u poslovanju.

Visina osnovnog kapitala u iznosu od EUR 50 miliona utvrđena je Zakonom o CBCG radi stvaranja odgovarajućih materijalnih pretpostavki za ostvarivanje utvrđenih funkcija Centralne banke. Naime, odgovornost CBCG za finansijsku i monetarnu stabilnost, koja pretpostavlja korišćenje raspoloživih monetarnih i drugih instrumenata u datim okolnostima (davanja kredita bankama u slučaju potreba za likvidnošću, operacije na otvorenom tržištu i slično), kao i stvaranje uslova za sprovođenje i ostalih funkcija Centralne banke, nametnulo je potrebu utvrđivanja visine osnovnog kapitala u predviđenom iznosu.

Sjedište Centralne banke je u Podgorici, Bulevar Svetog Petra Cetinjskog broj 6.

Na dan 31. decembra 2023. godine CBCG ima 395 zaposlenog radnika (31. decembra 2022. godine: 384 zaposlenog).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

(a) Izjava o usklađenosti finansijskih iskaza

Priloženi finansijski iskazi Banke sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), odobrenim od strane Međunarodnog komiteta za računovodstvene standarde.

Pripremanje finansijskih iskaza u skladu sa MSFI zahtijeva upotrebu određenih računovodstvenih procjena i procjena rukovodstva Banke u procesu primjene računovodstvenih politika Banke. Područja koja zahtijevaju viši stepen procjene ili složenosti ili područja u kojima su pretpostavke i procjene od velikog značaja za finansijske iskaze, objelodanjena su u napomeni 2.1.(d).

Računovodstvene politike u skladu sa MSFI objelodanjene u narednim pasusima su dosljedno primijenjene od strane Banke za sve periode prikazane u priloženim finansijskim iskazima.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja koji podrazumijeva da će CBCG nastaviti da posluje u doglednoj budućnosti.

CBCG je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza pripremljenih u skladu sa MSFI primjenjivala računovodstvene politike objelodanjene u napomeni 3.

(b) Osnove za sastavljanje finansijskih iskaza

Finansijski iskazi sastavljeni su prema principu istorijskog troška sa izuzetkom finansijskih sredstava koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat, investicionih nekretnina koja se vrjednuju po fer vrijednosti, zatim nekretnina, postrojenja i opreme koja se vode primjenom revalorizacionog modela, kao i drugih finansijskih sredstava i obaveza (uključujući izvedene finansijske instrumente) po fer vrijednosti kroz dobitak ili gubitak. Na dan 31. decembar 2023. kao i 31. decembar 2022. godine, Banka nema finansijska sredstva i obaveze koje se odmjeravaju po fer vrijednosti kroz dobitak ili gubitak.

(c) Funkcionalna i iskazna valuta

Priloženi finansijski iskazi Banke su iskazani u EUR, što je i funkcionalna valuta Banke. Svi finansijski podaci su iskazani u hiljadama EUR i zaokruženi na najbližu hiljadu.

(d) Korišćenje procjenjivanja i pretpostavki

Pripremanje finansijskih iskaza u skladu sa MSFI zahtjeva upotrebu procjena i pretpostavki koje utiču na efekte primjenjivanja politika, prikazane iznose aktive i pasive, i na prikazane iznose prihoda i rashoda tokom iskaznog perioda. Procjene i prosuđivanja se donose na osnovu istorijskog iskustva i drugih činilaca, uključujući očekivanja u pogledu budućih događaja za koje se vjeruje da su u okvirima datih okolnosti razumna, gdje rezultati daju dobru osnovu za procjenu knjigovodstvene vrijednosti aktive i pasive koje se ne mogu jasno sagledati iz drugih izvora. Stvarni rezultati se mogu razlikovati od pomenutih procjena.

Procjene i prosuđivanja su predmet stalnog razmatranja. Promjene računovodstvenih procjena se priznaju u periodu kada je došlo do izmjene, ako se izmjena odnosi samo na taj period, odnosno, ako se izmjena odnosi na tekuće i buduće periode, priznaju se i u tom periodu i u budućim periodima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (nastavak)

Posebna područja nesigurnosti procjenjivanja i kritičnih pretpostavki u primjeni računovodstvenih politika koje su od velikog značaja za iznose objelodanjene u finansijskim iskazima, objelodanjena su u napomeni 5 uz finansijske iskaze.

Primjena novih standarda i izmjena postojećih standarda koji su na snazi u tekućoj godini

A) Promjene u računovodstvenim politikama i objelodanjivanjima

Usvojene računovodstvene politike su u skladu sa onima iz prethodne finansijske godine, izuzev sledećih izmijenjenih MSFI koji su usvojeni od strane Banke od 1. januara 2023. godine:

- MSFI 17: Ugovori o osiguranju

Standard je na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine. Ovo je sveobuhvatni novi računovodstveni standard za ugovore o osiguranju, pokriva priznavanje i vrednovanje, prezentaciju i objelodanjivanje. MSFI 17 se primjenjuje na sve vrste izdatih ugovora o osiguranju, kao i na određene garancije i finansijske instrumente sa ugovorima o diskrecionom učešću. Banka ne izdaje ugovore u okviru MSFI 17, stoga njegova primjena nema uticaj na finansijski rezultat Banke, finansijski položaj ili tokove gotovine. Posljedično, ovaj standard nije imao uticaj na finansijske izvještaje Banke.

- MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja i MSFI Izvještaj iz prakse 2: Objelodanjivanje računovodstvenih politika (Dopune)

Dopune su na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine. Dopune daju smjernice o primjeni koncepta procjene materijalnosti na objelodanjivanje računovodstvenih politika. Posebno, izmjene MRS 1 zamjenjuju zahtjev za objelodanjivanjem „značajnih“ računovodstvenih politika sa zahtjevom za objelodanjivanjem „materijalnih“ računovodstvenih politika. Takođe, uputstva i ilustrativni primjeri su dodati u Izvještaj iz prakse kako bi pomogli u primjeni koncepta materijalnosti prilikom donošenja procjena o objelodanjivanju računovodstvenih politika. Dopune ovog standarda nisu imale značajan uticaj na finansijske izvještaje Banke.

- MRS 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške: Definicija računovodstvenih procjena (Dopune)

Dopune su na snazi za godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine i primjenjuju se na promjene u računovodstvenim politikama i promjene računovodstvenih procjena koje se dešavaju na ili nakon početka tog perioda. Izmjenama se uvodi nova definicija računovodstvenih procjena, definisanih kao novčani iznosi u finansijskim izvještajima koji su predmet nesigurnosti pri odmjerenju, ako nisu rezultat ispravke greške iz prethodnog perioda. Takođe, dopunama se pojašnjava šta su promjene u računovodstvenim procjenama i kako se one razlikuju od promjena računovodstvenih politika i ispravki grešaka. Dopune ovog standarda nisu imale značajan uticaj na finansijske izvještaje Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (nastavak)

- MRS 12 Porez na dobit: Odloženi porezi koji nastaju u vezi sa sredstvima i obavezama koje proističu iz jedne transakcije (Dopune)

Dopune su na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine. Dopune sužavaju obim i daju dalja pojašnjenja u vezi sa izuzetkom za početno priznavanje prema MRS 12 i preciziraju kako kompanije treba da obračunavaju odloženi porez u vezi sa imovinom i obavezama koje proističu iz jedne transakcije, kao što su lizing i obaveze vraćanja u prvobitno stanje. Izmjene i dopune pojašnjavaju da kada su plaćanja kojima se izmiruje obaveza odbitna za poreske svrhe, stvar je prosuđivanja, uzimajući u obzir važeći poreski okvir, da li se takvi odbici mogu za poreske svrhe pripisati obavezi ili povezanoj komponenti imovine. Prema izmjenama, izuzetak od početnog priznavanja se ne primjenjuje na transakcije koje pri početnom priznavanju dovode do jednakih oporezivih i odbitnih privremenih razlika. Primjenjuje se samo ako priznavanje lizing sredstva i obaveze zakupa (ili obaveze za vraćanje imovine u prvobitno, uključujući sa tom obavezom povezano sredstvo) dovede do oporezivih i odbitnih privremenih razlika koje nisu jednake. Dopune ovog standarda nisu imale značajan uticaj na finansijske izvještaje Banke.

- MRS 12 Porez na dobit: Međunarodna poreska reforma – Pravila za drugi stub (Dopune)

Dopune stupaju na snagu odmah po objavljivanju, ali određeni zahtjevi za objelodanjivanje stupaju na snagu kasnije. Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) objavila je pravila za drugi stub u decembru 2021. kako bi osigurala da velike multinacionalne kompanije podliježu minimalnoj poreskoj stopi od 15%. Dana 23. maja 2023. godine, IASB je izdao Međunarodnu poresku reformu- pravila za drugi stub – izmjene i dopune MRS 12. Dopune uvode obavezni privremeni izuzetak u računovodstvu odloženih poreza koji proizilaze iz jurisdikcione primjene pravila za drugi stub i zahtjeva za objelodanjivanje za pogođene entitete o potencijalnoj izloženosti porezu na dobit iz drugog stuba. Izmjene zahtjevaju, za periode u kojima je regulativa drugog stuba (suštinski) usvojena, ali još nije na snazi, objelodanjivanje poznatih ili razumno procjenljivih informacija koje pomažu korisnicima finansijskih izvještaja da razumiju izloženost entiteta koja proističe iz poreza na dobit iz drugog stuba. Da bi se uskladio sa ovim zahtjevima, od entiteta se traži da objelodani kvalitativne i kvantitativne informacije o svojoj izloženosti porezu na dobit iz drugog stuba na kraju izvještajnog perioda. Objelodanjivanje tekućih poreskih rashoda koji se odnose na porez na dobit iz drugog stuba i objelodanjivanja u vezi sa periodima prije nego što zakon stupi na snagu su potrebni za godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine, ali nisu potrebni za bilo koji periodični izvještaj u godini koja se završava 31. decembra 2023. ili ranije. Dopune ovog standarda nisu imale značajan uticaj na finansijske izvještaje Banke.

B) Standardi koji su izdati, ali još uvijek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni

- MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja: Klasifikacija kratkoročnih i dugoročnih obaveza (Dopune)
- Izmjene i dopune su na snazi za godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu, i obavezu da se primjenjuju retrospektivno u skladu sa MRS 8. Cilj izmjena je da razjasni principe u MRS 1 za klasifikaciju obaveza na kratkoročne i dugoročne. Izmjenama je pojašnjeno značenje prava na odlaganje izmirenja obaveza, uslov da ovo pravo postoji na kraju izvještajnog perioda, da namjera menadžmenta ne utiče na klasifikaciju na kratkoročne i dugoročne obaveze, da opcije druge ugovorne strane koje bi mogle da dovedu do izmirenja obaveza prenosom sopstvenih instrumenata kapitala entiteta ne utiču na klasifikaciju na kratkoročnu i dugoročnu obavezu. Takođe, izmjene i dopune preciziraju da samo kovenante sa kojima entitet mora biti usklađen na ili prije datuma izvještavanja mogu uticati na klasifikaciju obaveze. Dodatna objelodanjivanja su takođe potrebna za dugoročne obaveze koje proizilaze iz kreditnih aranžmana koji su predmet usaglašenosti sa kovenantama u roku od dvanaest mjeseci

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (nastavak)

nakon datuma izvještavanja. Ne očekuje se da će efekti ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Banke.

- MSFI 16 Lizing: Obaveze po osnovu u transakciji prodaje i povratnog lizinga (Dopune)
Izmjene su na snazi za godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu. Izmjene i dopune imaju za cilj da poboljšaju zahtjeve koje prodavac-zakupac koristi u odmjeravanju obaveze za lizing koja proizilazi iz transakcije prodaje i povratnog zakupa u MSFI 16, dok se ne mijenja računovodstveni tretman zakupa koji nije u vezi sa transakcijama prodaje i povratnog lizinga. Konkretno, prodavac-zakupac određuje „lizing plaćanja“ ili „revidirana lizing plaćanja“ na takav način da prodavac-zakupac ne priznaje bilo kakav iznos dobitka ili gubitka koji se odnosi na pravo korišćenja koje zadržava. Primjena ovih zahtjeva ne sprječava prodavca-zakupca da prizna, u bilansu uspjeha, bilo kakav dobitak ili gubitak u vezi sa djelimičnim ili potpunim raskidom zakupa. Prodavac-zakupac primjenjuje izmjenu retrospektivno u skladu sa MRS 8 na transakcije prodaje i povratnog zakupa koje su sklopljene nakon datuma početne primjene, što je početak godišnjeg izvještajnog perioda u kojem je entitet prvi put primijenio MSFI 16. Ne očekuje se da će efekti ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Banke.
- MRS 7 Izvještaj o tokovima gotovine i MSFI 7 Finansijski instrumenti: Objelodanjivanja – Finansijski aranžmani sa dobavljačima (Dopune)
Izmjene su na snazi za godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu. Izmjene dopunjuju zahtjeve koji su već u MSFI i zahtijevaju od entiteta da objelodani odredbe i uslove finansijskih aranžmana sa dobavljačima. Pored toga, od entiteta se zahtijeva da na početku i na kraju izvještajnog perioda objelodane knjigovodstvene iznose finansijskih obaveza po osnovu finansijskih aranžmana sa dobavljačima i stavke u kojima su te obaveze prikazane, kao i knjigovodstvene iznose finansijskih obaveza i stavki za koje su finansijeri već izmirili odgovarajuće obaveze prema dobavljačima. Entiteti takođe treba da objelodane vrstu i efekat bezgotovinskih promjena u knjigovodstvenim vrijednostima finansijskih obaveza po osnovu finansijskih aranžmana sa dobavljačima koje sprječavaju da knjigovodstveni iznosi finansijskih obaveza budu uporedivi. Nadalje, izmjene zahtijevaju od entiteta da na početku i na kraju izvještajnog perioda objelodani raspon datuma dospijeca za finansijske obaveze koje duguju finansijerima i za uporedive obaveze prema dobavljačima koje nisu dio tih aranžmana. Ne očekuje se da će efekti ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Banke.
- MRS 21 Efekti promjena deviznih kurseva: Nedostatak razmjernosti (Dopune)
Izmjene su na snazi za godišnje izvještajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2025. godine, uz dozvoljenu raniju primjenu. Izmjene i dopune preciziraju kako entitet treba da procijeni da li je valuta razmjernostiva i kako treba da odredi spot kurs kada zamjena nije moguća. Smatra se da je valuta zamjenljiva u drugu valutu kada je entitet u mogućnosti da dobije drugu valutu u administrativno razumno vremenskom okviru, putem tržišta ili mehanizma razmjene u kojem bi transakcija razmjene stvorila izvršna prava i obaveze. Ako valuta nije zamjenljiva u drugu valutu, od entiteta se traži da procijeni spot kurs na dan vrednovanja. Cilj entiteta u procjeni spot kursa je da odrazi kurs po kojem bi se odvijala uredna transakcija razmjene na datum vrednovanja između učesnika na tržištu pod preovlađujućim ekonomskim uslovima. Izmjenama se napominje da entitet može da koristi dostupni kurs bez prilagođavanja ili druge tehnike procjene. Ne očekuje se da će efekti ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (nastavak)

- Dopuna MSFI 10 - Konsolidovani finansijski izveštaji i MRS 28 - Investicije u pridružene entitete i zajednička ulaganja: Prodaja aktive između investitora i zavisnog društva
Izmjene ukazuju na poznato neslaganje zahtjeva u MSFI 10 i onih u MRS 28, vezanih za prodaju ili unošenje aktive između investitora i njegovih zavisnih društava i zajedničkih ulaganja. Glavna posledica izmjena odnosi se na to da je ukupan gubitak ili dobitak priznat kada transakcija tangira poslovanje (bez obzira da li je riječ o zavisnom društvu ili ne). Djelimičan dobitak ili gubitak je priznat kada transakcija tangira aktivu koja ne predstavlja biznis, čak i kada je ova aktiva dio zavisnog društva. U decembru 2015. godine Odbor za međunarodne računovodstvene standarde odložio je datum primjene ovog standarda na neodređeno vrijeme čekajući ishod istraživanja vezano za primjenu metoda učešća. Ne očekuje se da će efekti ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

C) Klimatske promjene i aktivnosti Centralne banke Crne Gore, uticaj na finansijsko izvještavanje

Aktivnosti Centralne banke Crne Gore u borbi protiv klimatskih promjena definisane su *Politikom Centralne banke Crne Gore u vezi sa izazovima klimatskih promjena koju je Savjet Centralne banke donio 29.03.2022. godine*. Centralna banka izražava zabrinutost u vezi sa efektima klimatskih promjena koje imaju značajan uticaj na ekonomski razvoj i finansijsku i monetarnu stabilnost na globalnom nivou. Imajući u vidu da klimatske promjene predstavljaju jedan od najvećih izazova sa kojim se svijet suočava, Centralna banka prepoznaje važnost prelaska na zelenu ekonomiju, ozelenjavanja finansijskog sistema i širenja ponude "zelenih finansijskih proizvoda" usmjerenih ka klijentima čije aktivnosti doprinose očuvanju životne sredine i smanjivanju klimatskih rizika i rješavanju problema koje nose klimatske promjene, kao i važnost uvođenja "zelenog poslovanja" kreditnih institucija i drugih pružalaca finansijskih usluga i Centralne banke primjenom energetske efikasnosti, razvojem online pristupa njihovim uslugama i sl. S obzirom na to da klimatski rizici utiču na finansijske rizike, a finansijski rizici na stabilnost i sigurnost finansijskog sistema, Centralna banka cijeni da je neophodno da kreditne institucije identifikuju i prate klimatske rizike, njihovu izloženost ovim rizicima i da ih uključe u svoje poslovanje, a da centralne banke, kao regulatori i supervizori finansijskog sistema, u okviru svojih nadležnosti i uz očuvanje nezavisnosti, ukazuju na ove rizike, prate ih i ocjenjuju otpornost na njih.

Polazeći od ustavne odgovornosti Centralne banke za monetarnu i finansijsku stabilnost i funkcionisanje bankarskog sistema, Politikom je utvrđeno da će Centralna banka, u skladu sa svojim nadležnostima, raspoloživim instrumentima i resursima, voditi politiku aktivnog djelovanja na jačanje otpornosti finansijskog sistema na izazove klimatskih promjena, sa ciljem smanjivanja negativnog uticaja klimatskih promjena na finansijski sistem i posvećivanja ozelenjavanju finansijskog sistema, preduzimajući aktivnosti usmjerene naročito na:

- učlanjenje u međunarodne organizacije koje se bave klimatskim promjenama i ozelenjavanjem finansijskog sistema, a posebno na učlanjenje u Mrežu centralnih banaka i supervizora za ozelenjavanje finansijskog sistema (NGFS), kao i učešću u radnim grupama i inicijativama (npr. radna grupa o klimatskim promjenama Bečke inicijative) sa ciljem razmjene iskustva i najbolje prakse u oblasti upravljanja klimatskim rizicima u finansijskom sistemu i mobilisanju kapitala za zelena i niskokarbonska ulaganja u širem kontekstu ekološki održivog razvoja. Centralna banka je postala članica ove međunarodne mreže u oktobru 2022. godine;

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (nastavak)

C) Klimatske promjene i aktivnosti Centralne banke Crne Gore, uticaj na finansijsko izvještavanje (nastavak)

- razvoj stručnih i analitičkih kapaciteta za prepoznavanje, razumijevanje, procjenu i praćenje klimatskih rizika u različitim oblastima iz svoje nadležnosti, a posebno u oblastima finansijske stabilnosti, kontrole poslovanja kreditnih institucija, istraživanja, upravljanja međunarodnim rezervama i upravljanja operativnim rizikom;
- integrisanje kriterijuma održivosti i opredjeljenja o smanjenju uticaja klimatskih rizika u politike, strategije i prudencijalnu regulativu Centralne banke;
- unaprijeđenje ekološke performanse sopstvenih operacija kroz pripremu uslova za izradu Izvještaja o održivosti;
- podsticanju odabira klimatski odgovornih proizvoda prilikom javnih nabavki;
- uključivanje klimatskih rizika u supervizorska očekivanja, imajući u vidu određenja Vodiča Evropske centralne banke o klimatskim i ekološkim rizicima kako da kreditne institucije prepoznaju i upravljaju klimatskim rizicima;
- podsticanje otvorenog dijaloga sa kreditnim institucijama u pravcu promovisanja integracije klimatskih i ekoloških rizika u okvir za upravljanje rizicima;
- razvijanje metodologije nadzora za rizike vezane za klimu i životnu sredinu i sve povezane zahtjeve nadzora kojom bi se utvrdili indikatori i sistem prikupljanja podataka;
- integrisanje fizičkih i tranzicionih rizika povezanih sa klimatskim promjenama u makroekonomsko modeliranje i modele za stresno testiranje;
- procjenu svog ugljeničnog otiska i postavljanje standarda za njegovo smanjenje;
- prelazak na korišćenje obnovljivih izvora energije i smanjenje štetnog uticaja na životnu sredinu;
- kontinuiranu edukaciju svojih zaposlenih sa ciljem sticanja i unapređenja znanja i vještina u oblasti klimatskih promjena i smanjenja njihovog negativnog uticaja na ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija Centralne banke;
- podržavanje aktivnosti usmjerenih na podizanje svijesti društva o značaju klimatskih promjena i efektima njihovog uticaja na finansijski sistem i životnu sredinu, kao i na sveukupni kvalitet života.

Akcionim planom za sprovođenje Politike koji je donijet 28. Novembra 2022. godine, u zavisnosti od ciljeva koji se žele postići u vezi sa izazovima klimatskih promjena, grupisane su aktivnosti Centralne banke u dva segmenta, i to: aktivnosti za jačanje otpornosti kreditnih institucija i drugih pružalaca finansijskih usluga na klimatske promjene, i aktivnosti za jačanje otpornosti Centralne banke na klimatske promjene, uz postizanje karbonske neutralnosti.

U Politici za ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija Centralne banke integrisana je opredjeljenost Centralne banke da usklađuje svoje poslovanje sa ciljevima održivog razvoja i principima zelene ekonomije kroz: integrisanje održivosti i klimatskih i ekoloških rizika u praćenje finansijske stabilnosti, u prudencionu regulativu, upravljanje portfolijom hartija od vrijednosti i operativnim rizicima, procjenu ugljeničnog otiska i postavljanje standarda za njegovo smanjenje, aktivnosti kojima se doprinosi smanjenju emisija gasova sa efektom staklene bašte.

U cilju postepenog prelaska na korišćenje obnovljivih izvora energije i time smanjenja zagađenja životne sredine, Centralna banka je stvorila uslove za izgradnju sopstvenih energetskih postrojenja koja koriste sunčevu energiju. Izgradnja solarnih panela na objektima Centralne banke je izvršena u prvoj polovini 2023.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (nastavak)

C) Klimatske promjene i aktivnosti Centralne banke Crne Gore, uticaj na finansijsko izvještavanje (nastavak)

godine te je solarna elektrana stavljena u funkciju u septembru iste godine. Centralna banka je povećala učešće vozila na električni/hibridni pogon u svom voznom parku tokom 2022. godine u cilju doprinosa unapređenju stanja životne sredine kroz smanjenje korišćenja fosilnih goriva. Predstavnici Centralne banke kroz programe finansijske edukacije, aktivno učestvuju na skupovima (konferencijama, okruglim stolovima i sl.) koji promovišu zeleno finansiranje i održivu ekonomiju. U skladu sa navedenim, Centralna banka je ustanovila i u 2023. godini dodijelila posebnu (godišnju) nagradu za najbolji akademski rad iz oblasti uticaja klimatskih promjena na finansijski sistem. Centralna banka će u narednom periodu obezbjeđivati kontinuiranu edukaciju svojih zaposlenih o klimatskim promjenama i značaju odgovornog pristupa svakog pojedinca jačanju otpornosti Centralne banke na klimatske promjene.

Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja S1 i S2 - opšti zahtjevi za objelodanjivanjem informacija povezanih sa održivim razvojem i klimatskim promjenama, čija primjena počinje za godišnje periode počev od 1. Januara 2024. godine, zahtijevaju od subjekta da objavi informacije o svim rizicima i mogućnostima povezanim sa održivošću i klimatskim promjenama za koje se očekuje da će uticati na novčane tokove entiteta, njegov pristup finansiranju ili troškove kapitala u kratkom, srednjem ili dugom roku.

Banka procjenjuje da je mogući uticaj zbog fizičkih i tranzicijskih rizika povezanih sa održivošću i klimatskim promjenama nematerijalan, odnosno da rizici povezani sa održivim razvojem i klimom nemaju značajan uticaj na mjerenje pojedinih finansijskih stavki, poslovni model, novčane tokove i finansijske performanse odnosno ukupan finansijski položaj Banke u posmatranom periodu. Takođe, procjena je da ne postoje posljedične materijalne neizvjesnosti koje stavljaju značajnu sumnju na sposobnost nastavka poslovanja ("going concern principe").

Centralna banka pomno prati relevantne promjene i razvoj svih međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja koji tretiraju pitanja klimatskih promjena, održivog razvoja kao i ESG (Environmental, Social and Governance) standarde i njihov uticaj na poslovanje Banke.

Uvođenje principa održivosti odnosno "ozelenjavanje" portfolija hartija od vrijednosti u okviru investicione strategije Centralne banke je jedan od prioriteta za naredni period. Značaj ulaganja u zelene obveznice je podstakao Banku da, u okviru dozvoljenih ograničenja i definisane investicione strategija, još u maju 2021. godine počne sa ulaganjem u hartije od vrijednosti čija su sredstva namijenjena za finansiranje zelenih, društveno odgovornih i održivih projekata. Trenutna tržišna vrijednost obveznica ESG sektora koje Banka ima u okviru portfolija raspoloživog za prodaju i operativnog portfolija iznosi 4,64% sredstava međunarodnih rezervi.

Neka od ključnih područja procjena na koja potencijalno mogu uticati klimatski rizici uključuju i očekivane kreditne gubitke, mjerenje fer vrijednosti, procjenu predviđanja koja podržavaju procjenu umanjenja dugotrajne imovine i goodwilla i procjenu vremenske neograničenosti poslovanja. Po pitanju uticaja na vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) u smislu da klijenti i portfelji izloženi klimatskom riziku mogu rezultirati pogoršanjem kreditne sposobnosti i posljedičnim utjecajem na ECL, Banka je mišljenja da s obzirom na nisku izloženost svim vrstama rizika u portfoliju Banke, uz procjenu da druge ugovorne strane neće biti pod materijalnim uticajem fizičkih ili tranzicijskih rizika povezanih s klimatskim promjenama (ne posluju u visokorizičnim sektorima, ne nalaze se u visokorizičnim geografskim područjima i sl.), neće biti materijalnog uticaja na vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka u narednom periodu. Takođe, Banka je pretpostavila da su, sve varijable klimatskih promjena uključene u mjerenje fer vrijednosti, one koje bi tržišni

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (nastavak)

C) Klimatske promjene i aktivnosti Centralne banke Crne Gore, uticaj na finansijsko izvještavanje (nastavak)

učesnici inače uzeli u obzir prilikom određivanja cijene imovine ili obaveza, u skladu s MSFI 13 Mjerenje fer vrijednosti. Pored toga, pretpostavka je da u posmatranom izvještajnom periodu klimatska pitanja nijesu uticala na sadašnju vrijednost nekretnina postrojenja i opreme niti na njihov preostali vijek trajanja i rezidualnu vrijednost. Saglasno navedenom, Banka je zaključila da je klimatski rizik već sadržan unutar postojeće fer vrijednosti njene imovine i obaveza.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata, naknada i provizija

Prihodi i rashodi od kamata za kamatonosne finansijske instrumente se priznaju u okviru prihoda od kamata i rashoda kamata u iskazu o dobitku i gubitku. Metod efektivne kamatne stope je metod za obračun troškova otplate finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza, kao i za alokaciju prihoda od kamata i rashoda kamata tokom odnosnog perioda. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno svodi procijenjena buduća plaćanja ili naplate kroz očekivani životni vijek finansijskog instrumenta ili, kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu, na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Kada računa efektivnu kamatnu stopu, CBCG procjenjuje tokove gotovine uzimajući u obzir sve ugovorene uslove finansijskog instrumenta, ali ne i buduće kreditne gubitke.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija priznaju se na principu realizacije u momentu kada je usluga pružena. Naknade i provizije prevashodno obuhvataju naknade za usluge platnog prometa u zemlji, naknade za poslove fiskalnog agenta i naknade za druge usluge koje CBCG pruža u skladu sa Zakonom o CBCG. Prihodi i rashodi od naknada i provizija, koji su sastavni deo efektivne kamatne stope finansijskog sredstva ili obaveze, uključeni su u utvrđivanje efektivne kamatne stope. Ostali prihodi od naknada i provizija se evidentiraju u trenutku pružanja usluga. CBCG nije imala prihode i rashode od naknada i provizija po osnovu izdavanja kredita u toku obračunskog perioda.

3.2. Operativni lizing

Zakupi u kojima zakupodavac zadržava značajniji dio rizika i koristi od vlasništva klasifikuju se kao operativni zakupi (lizing).

Sredstva koja su data u operativni lizing uključena su u poziciju investicione nekretnine u iskazu o finansijskoj poziciji. Prihodi po osnovu lizinga (bez bilo koje stimulacije date korisniku lizinga) priznaju se kao prihod u iskazu o dobitku i gubitku, u jednakim godišnjim iznosima, tokom perioda trajanja lizinga.

3.3. Preračunavanje stranih valuta

Funkcionalna valuta i valuta prikazivanja

Stavke uključene u finansijske iskaze CBCG se odmjeravaju korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kom CBCG posluje („funkcionalna valuta“). Finansijski iskazi su prikazani u hiljadama EUR koji predstavljaju funkcionalnu valutu i valutu prikazivanja Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.3. Preračunavanje stranih valuta (nastavak)

Transakcije i stanja

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u iskazu o dobitku i gubitku.

3.4. Porezi i doprinosi

Porez na dobit

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore, CBCG je oslobođena plaćanja poreza na dobit.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Ostali porezi iskazani su u okviru troškova poslovanja. Iznosi poreza koji je CBCG u obavezi da plati su iskazani u okviru ostalih obaveza kao obaveze za poreze.

3.5. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju sredstva sa rokom dospjeća kraćim od tri mjeseca od dana pribavljanja, uključujući gotovinu u trezoru i blagajni, depozite po viđenju i kratkoročne plasmane kod stranih banaka. Gotovinski ekvivalenti podrazumijevaju i finansijskih sredstava koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultata (OCI) i poziciju kod Međunarodnog monetarnog fonda.

Gotovina, depoziti po viđenju i kratkoročni plasmani kod stranih banaka kao gotovinski ekvivalent u EUR-ima, priznaju se po nominalnoj (fer) vrijednosti. Naknadno vrednovanje depozita se vrši po amortizovanoj vrijednosti koristeći metod efektivne kamate.

Plemeniti metali procjenjuju se po fer vrijednosti izvedenoj iz cijena plemenitih metala na svjetskom tržištu, na dan sastavljanja bilansa. Efekti promena fer vrijednosti se priznaju u iskazu o dobitku i gubitku.

Plasmani iskazani u specijalnim pravima vučenja (Special Drawing Rights - SDR) procjenjuju se na dan sastavljanja finansijskog izvještaja, po kursu SDR/EUR koji objavljuje Međunarodni monetarni fond.

Za potrebe sastavljanja iskaza o tokovima gotovine, gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju sredstva sa rokom dospjeća kraćim od tri mjeseca od dana pribavljanja, uključujući gotovinu u trezoru i depozite po viđenju i kratkoročne depozite kod stranih banaka.

3.6. Finansijski instrumenti

Finansijska sredstva

(a) Klasifikacija i vrednovanje finansijskih sredstava

MSFI 9 uvodi novu klasifikaciju finansijskih sredstava i novi pristup za njihovo vrednovanje, koji se zasnivaju na poslovnom modelu za upravljanje finansijskim sredstvima i karakteristikama novčanih tokova.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Finansijski instrumenti (nastavak)

U skladu sa MSFI 9, finansijska sredstva se klasifikuju u jednu od tri navedene kategorije prilikom početnog priznavanja: finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku (AC), finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVOCI) i finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednost kroz račun dobitka i gubitka (FVTPL).

Finansijska sredstva će biti vrednovana po amortizovanom trošku (AC) samo ako su ispunjena sledeća dva uslova:

finansijska sredstva se drži u poslovnom modelu čiji je cilj držanje finansijskog sredstva do datuma dospelja i naplata očekivanih novčanih tokova i

- očekivani novčani tokovi predstavljaju isključivo naplatu glavnice i kamate obračunate na preostali iznos glavnice.

Finansijska sredstva će biti vrednovana po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVOCI) samo ako su ispunjena sledeća dva uslova:

- finansijska sredstva se drže u poslovnom modelu čiji je cilj držanje finansijskog sredstva zbog naplate očekivanih novčanih tokova i njegove prodaje;
- očekivani novčani tokovi predstavljaju isključivo naplatu glavnice i kamate obračunate na preostali iznos glavnice.

Prilikom inicijalnog priznavanja instrumenata kapitala, koji se ne drže radi trgovanja, Banka može napraviti kasnije nepromjenljivi izbor da se sve promjene po fer vrijednosti ovih instrumenata priznaju u okviru ostalih dobitaka i gubitaka u izvještaju o ukupnom rezultatu. Ova klasifikacija se radi na bazi donošenja odluke za svaku pojedinačnu investiciju.

Finansijska sredstva koja ne ispunjavaju prethodno navedene uslove biće klasifikovana i vrednovana po fer vrijednosti kroz račun dobitka i gubitka (FVTPL).

(a) Klasifikacija i vrednovanje finansijskih sredstava (nastavak)

Finansijska sredstva koja ispunjavaju uslove da budu klasifikovani i vrednovani po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat mogu se, samo u slučaju da Banka time eliminiše računovodstvenu neusklađenost u računu dobitka i gubitka, aktiviranjem opcije po fer vrijednosti kroz račun dobitka i gubitka klasifikovati i vrednovati po fer vrijednosti kroz račun dobitka i gubitka.

Finansijska sredstva se klasifikuju u jednu od navedenih kategorija pri inicijalnom priznavanju. Međutim, za finansijska sredstva koja su u vlasništvu Banke u trenutku inicijalne primjene MSFI 9, procjena biznis modela se zasniva na tada važećim okolnostima i činjenicama. Takođe, MSFI 9 dopušta novo opredjeljivanje za klasifikaciju kao FVTPL ili FVOCI na datum inicijalne primjene standarda i dopušta ili zahtjeva promjenu prethodnog opredjeljenja za klasifikaciju kao FVTPL ukoliko činjenice i okolnosti na datum inicijalne primjene standarda na to ukazuju.

Naknadno vrednovanje određeno je klasifikacijom finansijskog sredstva.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijska sredstva po amortizovanom trošku - Klasifikacija finansijskih sredstava po amortizovanom trošku se primjenjuje na dužnička finansijska sredstva koji ispunjavaju uslove odabranog poslovnog modela i kriterijume testa novčanih tokova. Vrednovanje po amortizovanom trošku zahtijeva primjenu metode efektivne kamatne stope. Amortizovani trošak finansijskog sredstva se definiše kao iznos po kojem je finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza vrednovana pri inicijalnom priznavanju, minus otplata glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija bilo koje razlike između inicijalnog iznosa i iznosa na datum dospjeća korišćenjem metoda efektivne kamatne stope i za finansijska sredstva usklađena za rezervisanje za gubitke. Dobici i gubici po osnovu finansijskih sredstava iz ove kategorije se priznaju u računu dobitka ili gubitka. Dobici i gubici koju su rezultat promjena u fer vrijednosti se ne priznaju za finansijska sredstva koja su klasifikovana u kategoriju po amortizovanom trošku.

Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz račun dobitka i gubitka - Sredstva klasifikovana po fer vrijednosti kroz račun dobitka i gubitka se vrednuju po fer vrijednosti. Svi dobici i gubici koji nastaju kao rezultat promjene u fer vrijednosti se priznaju u računu dobitka i gubitka, osim za hedžing instrumente koji su priznati kao dio određenog hedžing odnosa. Dobici i gubici koji nastaju između datuma poslednjeg izveštajnog perioda i datuma otuđenja sredstava ne predstavljaju posebne dobitke i gubitke prilikom otuđenja. Takvi dobici i gubici koji nastaju prije otuđenja, dok se sredstvo i dalje vrednuje po fer vrijednosti kroz račun dobitka i gubitka, se priznaju u računu dobitka i gubitka.

Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat - Za dužničke instrumente vrednovane po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat, promjena u fer vrijednosti će biti priznata u ostalom ukupnom rezultatu, dok će sledeći dobici i gubici biti priznati u računu dobitka i gubitka i to:

- Kamata obračunata korišćenjem metode efektivne kamatne stope;
- Dobici i gubici od kursnih razlika;
- Dobici i gubici od ispravke vrijednosti.

Banka je utvrdila klasifikaciju finansijskog sredstva na osnovu analize poslovnog modela i testa novčanih tokova.

Poslovni model

Banka je definisala tri osnovna poslovna modela upravljanja finansijskim sredstvima:

-Poslovni model čiji je cilj naplata ugovorenih novčanih tokova finansijskih sredstava;

-Poslovni model čiji su ciljevi pored naplate ugovorenih novčanih tokova finansijskih sredstava takođe i prodaja finansijskih sredstava i

-Poslovni modeli sa ostalim strategijama, uključujući i poslovni model držanja za trgovanje.

Rukovodstvo Banke utvrđuje poslovne modele upravljanja finansijskim sredstvima.

Procjena poslovnog modela

Banka vrši procjenu ciljeva poslovnih modela za upravljanje finansijskim sredstvima na portfolio nivou, budući da ovakva procjena na najbolji način oslikava način upravljanja poslovnim aktivnostima i način izvještavanja rukovodstva.

Informacije koje će se razmatrati uključuju:

- Politike i ciljeve koji su definisani za svaki od portfolija finansijskih sredstava i način njihove primjene u praksi. Posebna pažnja će se posvetiti procjeni da li je strategija rukovodstva

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Finansijski instrumenti (nastavak)

usmjerena na naplatu ugovorenih prihoda od kamate, održavanje određenog profila u pogledu kamatnih stopa, usklađivanje ročnosti finansijskih sredstava sa ročnošću finansijskih obaveza iz kojih se finansiraju ta finansijska sredstva ili je pak strategija rukovodstva usmjerena na novčane tokove od prodaje finansijskih sredstava;

- Na koji način se prati profitabilnost portfolija i na koji način se rukovodstvo izvještava o ovim performansama;
- Rizici koji utiču na profitabilnost poslovnog modela i finansijskih sredstava kojima se upravlja putem primjene određenog poslovnog modela, kao i način upravljanja ovim rizicima i
- Učestalost, obim i trenutak prodaje u prethodnom periodu, razlozi za prodaju i očekivanja za prodaju u narednom periodu. Ipak, informacije o prodajnim aktivnostima neće biti posmatrane izolovano, već kao dio ukupne ocjene na koji način su ostvareni postavljeni ciljevi za upravljanje finansijskim sredstvima i kako su novčana sredstva od finansijskih sredstava prikupljena.

Finansijska sredstva koja se drže radi prodaje ili kojima se upravlja i čija se profitabilnost mjeri na bazi promjene fer vrijednosti biće vrednovana kao FVTPL, budući da cilj upravljanja ovim sredstvima nije naplata ugovorenih novčanih tokova, niti je cilj naplata ugovorenih novčanih tokova i prodaja.

Procjena da li se novčani tokovi odnose isključivo na naplatu glavnice i kamate

Banka vrši analizu novčanih tokova finansijskog sredstva odmah po pribavljanju ili izdavanju određenog finansijskog sredstva, a u cilju utvrđivanja da li su novčani tokovi finansijskog sredstva konzistentni sa osnovnim kreditnim poslom, tj. da li se odnose isključivo na naplatu glavnice i kamate na neizmireni iznos glavnog duga.

Karakteristike finansijskih sredstava koje dovode do novčanih tokova koji se ne odnose samo na plaćanja glavnice i kamata će se zanemariti:

- Ukoliko ove karakteristike imaju nematerijalan efekat na ukupne novčane tokove finansijskog sredstva;
- Ukoliko se ove karakteristike realizuju u poslovnoj praksi isključivo u nastanku događaja koji su ekstremno rijetki, abnormalni i imaju izrazito malu vjerovatnoću nastanka.

Za potrebe ove procjene, pojmovi glavnice i kamate odnose se na sledeće definicije:

- glavnica predstavlja fer vrijednost finansijskog sredstva prilikom inicijalnog priznavanja;
- kamata koja ispunjava kriterijume prethodno navedenih modela sastoji se od sledećih elemenata:
 - o vremenske vrijednosti novca;
 - o kreditnog rizika koji je povezan sa glavnicom za određeni vremenski period;
 - o ostali osnovni rizici i troškovi kreditiranja;
 - o margine Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijska sredstva koja ne ispunjavaju prethodno navedene uslove biće klasifikovana i vrijednovana po fer vrijednosti kroz račun dobitka i gubitka.

U slučaju izmjena ugovornih odredbi koje utvrđuju novčane tokove finansijskog sredstva koje Banka posjeduje, Banka će izvršiti procjenu da li su ove izmjene materijalno značajne i da li stvaraju uslove pri kojima Banka mora da izvrši prestanak priznavanja finansijskog sredstva.

Procjena efekata izmjena novčanih tokova će biti zasnovana na kvalitativnoj i kvantitativnoj analizi. Banka prvo vrši kvalitativnu analizu i procjenjuje da li je došlo do nekog od sledećih događaja:

- promjena valuta finansijskog sredstva;
- konsolidovanje više finansijskih sredstava u jedno;
- promjena ugovorne strane koja je primalac sredstava koje je Banka plasirala ili je emitent finansijskog sredstva koji Banka posjeduje;
- uvođenje dodatnih klauzula koje podrazumijevaju da se budući novčani tokovi neće sastojati isključivo od isplata glavnice i kamate na neizmirenu glavnice.

U slučaju da je bilo koji od gore navedenih uslova ispunjen, Banka prestaje da priznaje finansijsko sredstvo, priznaje dobitak ili gubitak od prestanka priznavanja.

U slučaju da gore navedeni uslovi nisu ispunjeni, Banka sprovodi kvantitativnu analizu koja podrazumijeva poređenje neto sadašnje vrijednosti finansijskog sredstva prije navedenih izmjena i neto sadašnje vrijednosti novčanih tokova koji proističu iz finansijskog sredstva nakon izmjena. Razliku između sadašnjih vrijednosti finansijskog sredstva prije i poslije izmjene Banka će iskazati kao gubitak, odnosno dobitak usled izmjena novčanih tokova finansijskih sredstava. Ovaj gubitak, odnosno dobitak, linearno će se amortizovati u preostalom vijeku trajanja finansijskog sredstva.

b) Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava

Banka vrši procjenu umanjenja vrijednosti finansijskih sredstava (u daljem tekstu: obezvrijeđenje) na osnovu modela očekivanih kreditnih gubitaka (eng. Expected credit losses, ECL) u cilju predviđanja budućih gubitaka. Banka priznaje rezervisanja za očekivane kreditne gubitke za finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku i po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat. Banka priznaje gubitke po obezvrijeđenju na svaki izvještajni datum.

Banka će internim dokumentima utvrditi metodološki okvir za umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava.

Na svaki izvještajni datum Banka će procijeniti da li je za finansijska sredstva u porfoliju došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika u odnosu na inicijalni utvrđeni kreditni rizik za svako pojedinačno sredstvo.

Ukoliko je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika u smislu prethodnog stava, Banka će izmjeriti rezervisanje za umanjenje vrijednosti za finansijska sredstva u iznosu jednakom očekivanim kreditnim gubicima na cjeloživotnom nivou. Ukoliko nije došlo do povećanja kreditnog rizika za finansijska sredstva, rezervacije za umanjenje vrijednosti će se mjeriti na dvanaestomjesečnom nivou.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Finansijski instrumenti (nastavak)

Takodje, Banka može pretpostaviti da se kreditni rizik finansijskog sredstva nije značajno povećao u odnosu na trenutak inicijalnog izlaganja kreditnom riziku, ako se utvrdi da je to sredstvo na izvještajni datum sredstvo niskog kreditnog rizika.

Kreditni rizik za finansijsko sredstvo se smatra da je nizak u smislu prethodnog paragrafa, ako ima nizak rizik od neispunjenja obaveza (defaulta), ili dužnik ima veliki kapacitet da uredno vraća svoje ugovorne novčane obaveze kratkoročno i dugoročno.

Banka priznaje dobitak ili gubitak od umanjenja vrijednosti u računu dobitka i gubitka u iznosu očekivanih kreditnih gubitaka (ili poništenja) što je potrebno kako bi se rezervacije za umanjenje vrijednosti na datum izvještavanja uskladile sa iznosom koji je potrebno priznati.

Banka može odabrati pojednostavljeni pristup za izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka za potraživanja od kupaca, potraživanja od zakupa i ugovorene imovine.

Priznavanje prihoda od kamata na finansijska sredstva - Prihodi od kamata na finansijska sredstva se obračunavaju korišćenjem metoda efektivne kamatne stope, tako što se efektivna kamatna stopa primjeni na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva. Efektivna kamatna stopa predstavlja stopu koja precizno diskontuje procijenjene buduće novčane tokove, kroz očekivani period trajanja finansijskog sredstva ili finansijske obaveze, do bruto knjigovodstvene vrijednosti finansijskog sredstva ili do amortizovanog troška finansijske obaveze. Obračun ne uzima u obzir očekivani kreditni gubitak, ali uključuje troškove transakcije, premiju ili diskont i naknade koji su sastavni dio efektivne kamatne stope. Ovaj pristup priznavanja prihoda od kamata odgovara finansijskim sredstvima na dvanaestomjesečnom ili cjeloživotnom nivou (nivo 1 i 2).

Izuzetak od navedenog pristupa priznavanja prihoda od kamata, Banka primjenjuje kada je:

- Kupljeno ili samostalno izdato finansijsko sredstvo obezvrijeđeno. Za takva finansijska sredstva, Banka će primijeniti kreditno prilagođenu efektivnu kamatnu stopu na amortizovani trošak finansijskog sredstva od momenta inicijalnog priznavanja i
- Finansijsko sredstvo koje nije kupljeno ili samostalno izdato kao obezvrijeđeno već je u narednom periodu došlo do obezvrijeđivanja finansijskog sredstva. Za takva finansijska sredstva, Banka će primijeniti efektivnu kamatnu stopu na amortizovani trošak finansijskog sredstva u narednim izvještajnim periodima.

Za kupljena i samostalno izdata finansijska sredstva koja su obezvrijeđena (prilikom kupovine ili naknadno) Banka će primijeniti kreditno prilagođenu efektivnu kamatnu stopu, koja se obračunava na bazi amortizovanog troška bruto knjigovodstvene vrijednosti finansijskog instrumenta i uključuje uticaj očekivanog kreditnog gubitka na procijenjene buduće novčane tokove. Oba izuzetka navedena u tekstu gore odgovaraju Nivou 3 obezvrijeđenja finansijskih instrumenata. Za takva finansijska sredstva, Banka će primijeniti efektivnu kamatnu stopu na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva.

Banka je definisala internu metodologiju umanjenja vrijednosti po MSFI 9.

U skladu sa odrednicama investicione politike i postojećim portfoliom Banke, finansijska aktiva Banke (uz definisane izuzetke) koji je u obimu umanjenja vrijednosti će biti klasifikovana kao portfolio niskog rizika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Finansijski instrumenti (nastavak)

Kreditni rizik za finansijski instrument se smatra da je nizak ako postoji mala vjerovatnoća od neispunjenja obaveza (defaulta), ili dužnik ima veliki kapacitet da uredno vraća svoje ugovorne novčane obaveze kratkoročno i dugoročno. Pri određivanju niskog kreditnog rizika, Banka će koristiti svoju internu procjenu koja je konzistentna sa globalnom definicijom niskog kreditnog rizika ili eksterne rejting-e (npr. finansijski instrumenti investicionog ranga).

Prilikom inicijalnog priznavanja sva finansijska aktiva koja spada u djelokrug MSFI 9 je alocirana u fazu 1 odnosno sva finansijska imovina u portfoliju Banke svoj početak ima u toj fazi. U skladu sa algoritmom umanjenja vrijednosti aktiva Banke u MSFI 9 je klasifikovana kao aktiva sa niskim kreditnim rizikom i zahtijeva obračun 12-to mjesečnih očekivanih gubitaka. Značajan porast kreditnog rizika u odnosu na inicijalno prepoznavanje vodi do prelaska finansijskih sredstava u fazu 2. Eventualni nastanak statusa neispunjenja obaveza ili objektivni dokaz umanjenja vrijednosti vodi do prelaska finansijskih sredstava u fazu 3. Finansijska sredstva se klasifikuju u fazu 2 ukoliko se uoči značajno povećanje kreditnog rizika odnosno ukoliko su ispunjeni neki od sljedećih kriterijuma:

- Pad na ljestvici kompozitnog rejting-a za više od 2 podioka i/ili
- Smanjenje ispod BBB- podioka na ljestvici kompozitnog rejting-a;
- Minimalno kašnjenje više od 30 dana u kontinuitetu.

Banka može na osnovu svoje analize odrediti alokaciju finansijskog instrumenta u fazu 2. Gore navedeni kriterijumi se odnose na finansijske instrumente koji nisu alocirani u fazu 3, odnosno za koje ne postoji objektivni dokaz umanjenja vrijednosti. Kriterijum za prelazak u fazu 3 je dodjeljivanje statusa defaulta finansijskom instrumentu.

Banka će evidentirati obezvređenje za dužničke hartije od vrednosti po FVOCI u zavisnosti od toga da li su klasifikovane u fazu 1, 2, 3. Međutim, očekivani kreditni gubici neće umanjiti knjigovodstvenu vrednost ovih finansijskih sredstava u izveštaju o finansijskoj poziciji, koja će ostati po fer vrednosti. Umesto toga, iznos jednak ispravki vrednosti koji bi nastao u slučaju mjerenja po amortizovanom trošku će se priznati u okviru ostale sveobuhvatne dobiti (OCI) kao akumulirani iznos obezvređenja, sa odgovarajućim obračunom u bilansu uspeha.

Utvrđivanje ECL

Individualno izračunavanje umanjenja vrijednosti

Prema MSFI 9, Banka je dužna računati očekivane kreditne gubitke finansijskog instrumenta na način koji odražava objektivni i vjerovatnoćom ponderisani iznos koji se određuje evaluacijom niza mogućih ishoda/scenarija. Iz tog razloga, za individualni pristup ocjeni umanjenja vrijednosti u Banci se koristi procjena kroz tri različita scenarija.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Finansijski instrumenti (nastavak)

Pri mjerenju očekivanih kreditnih gubitaka Banka nije dužna odrediti svaki mogući scenarij. Međutim, dužna je uzeti u obzir rizik ili vjerovatnoću nastanka kreditnog gubitka na način koji odražava vjerovatnoću nastanka kreditnog gubitka i vjerovatnoću izostanka kreditnog gubitka, čak i ako je vjerovatnoća nastanka kreditnog gubitka vrlo mala.

Iznos umanjenja vrijednosti za izloženosti koje su predmet individualne procjene se računa kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti finansijskog instrumenta i vjerovatnoćom ponderisane sadašnje vrijednosti procijenjenih novčanih tokova, diskontovane efektivnom kamatnom stopom.

Definicija default-a

Kriterijumi za status neispunjavanja obaveza su objektivni dokazi umanjenja vrijednosti i to posebno:

- značajne finansijske poteškoće emitenta hartija od vrijednosti;
- kršenje ugovornih obaveza u smislu kašnjenja po obavezama glavnice i kamate (minimalno kašnjenje više od 90 dana u kontinuitetu);
- eventualno restrukturiranje ili izmjena postojećih uslova otplate finansijskog instrumenta iz razloga koji se odnose na finansijske poteškoće emitenta;
- vjerovatnoća bankrota i/ili likvidacije ili drugi oblik finansijske reorganizacije;
- nedostatak aktivnog tržišta za trgovanje.

U skladu sa navedenim, Banka će označiti finansijske instrumente kod kojih uoči kriterijume za status neispunjavanja obaveza. U skladu sa klasifikacijom po fazama, sve izloženosti koje bi bile u statusu neispunjavanja obaveza, moraju se svrstati u fazu 3.

Inputi za procjenu da li je određeno finansijsko sredstvo u default-u i njihov značaj mogu da se mijenjaju tokom vremena u skladu sa izmjenom okolnosti.

Kreditni rejtinzi i forward-looking informacije

Banka će u svojim izvještajima o izloženosti riziku i performansama portfolija međunarodnih rezervi vršiti redovni monitoring svoje finansijske aktive u kojem su takođe analizirana i predviđanja o kretanju rejtinga u kratkoročnom i dugoročnom periodu. U skladu s tim, vršiće se uključivanje budućih informacija u izračun očekivanih gubitaka prilagođavanjem vjerovatnoće gubitka.

Obzirom da se predviđanje rejting-a prati kroz tri različite rejting agencije (S&P, Moody's i Fitch), dostupne prognoze agencija se ponderišu istom vjerovatnoćom, što se dalje odražava u kompozitnom rejting-u. Ukoliko je predviđanje kompozitnog rejting-a na kratkoročnoj ili dugoročnoj osnovi manje od 2 podioka (notcha) od trenutnog rejting-a, u izračun očekivanih kreditnih gubitaka uzima se najslabiji dostupni rejting agencija, odnosno parametri rizika koji se vežu za taj rejting.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Finansijski instrumenti (nastavak)

Primjena forward-looking informacija treba omogućiti i rezultirati:

- Objektivnim rezultatima za iznos očekivanog kreditnog gubitka;
- Bez kašnjenja u priznavanju očekivanog kreditnog gubitka.

Kretanje makroekonomskih pokazatelja je ciklično, stoga je za opis ekonomskog ponašanja portfolija dovoljno posmatrati jedan izabrani makroekonomski indikator koji ima najviše uticaja temeljem strukture portfolija (npr. BDP, stopa inflacije itd). Dodatno, ocjene rejting agencija metodološki uključuju makroekonomske parametre.

S obzirom na to da Banka u svom portfoliju ima finansijske instrumente od izdavaoca različitih i po strukturi kao i geografskoj rasprostranjenosti, nije moguće napraviti jedinstven model budućih informacija koji bi uključivao makroekonomske informacije, a koji bi opisao predviđeno ponašanje finansijskih instrumenata u budućnosti. Stoga, s ciljem uključivanja makroekonomskih predviđanja u model izračuna očekivanih kreditnih gubitaka, Banka se oslanja na predviđanja promjene rejtinga za pojedine instrumente (izdavaoce) koje ima u portfoliju, i to na način da u svoj model inkorporira predviđanje smjera kretanja rejtinga.

(c) Prestanak priznavanja finansijskih sredstava

Prestanak priznavanja finansijskog sredstva se vrši samo, i isključivo samo, ako je došlo do:

- prestanka prava na naplatu očekivanih novčanih tokova;
- transfera prava na finansijska sredstva drugom entitetu;
- značajne izmjene novčanih tokova finansijskog sredstva.

Prestankom prava na naplatu novčanih tokova smatra se da su cjelokupni inicijalno ugovoreni novčani tokovi naplaćeni i da finansijsko sredstvo prestaje da postoji.

U slučaju transfera prava na finansijsko sredstvo drugom entitetu, Banka razmatra elemente transfera rizika i benefita, kao i kontrole nad finansijskim sredstvom.

Transferom svih rizika i benefita povezanih sa finansijskim sredstvom na drugi entitet, Banka prestaje sa priznavanjem tog sredstva.

Ako je Banka transferisala dio rizika i benefita povezanih sa finansijskim sredstvom, potrebno je utvrditi da li Banka i dalje ima kontrolu nad tim sredstvom. Ako Banka nije zadržala kontrolu nad finansijskim sredstvom potrebno je prestati sa priznavanjem sredstva, dok se u suprotnom nastavlja sa priznavanjem sredstva dokle god je dio rizika vezan za Banku.

Finansijske obaveze

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrijednosti koja je uobičajeno vrijednost priliva, umanjena za nastale transakcione troškove. U narednim periodima finansijske obaveze se odmjeravaju po amortizovanoj vrijednosti, primjenom metode efektivne kamatne stope. Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada je obaveza izmirena, ukinuta ili kada je prenijeta na drugog.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Nematerijalna ulaganja

Stečene licence računarskih softvera kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih u sticanju i stavljanju u upotrebu softvera. Izdaci vezani za razvoj novih kompjuterskih softvera priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu. Izdaci direktno povezani sa razvojem postojećih softverskih aplikacija koje kontroliše CBCG se kapitalizuju samo kada je vjerovatno da će CBCG generisati ekonomsku korist pripisivu tom ulaganju i kada se troškovi mogu pouzdano odmjeriti. Direktno pripisivi troškovi uključuju troškove zaposlenih u timu koji je razvio softver.

Trošak kojim se poboljšavaju i pospješuju performanse računarskih programa koje prevazilaze njihove prvobitne specifikacije priznaje se kao povećanje vrijednosti računarskog softvera u upotrebi. Računarski softver se amortizuje primjenom proporcionalne metode, tokom njegovog korisnog vijeka upotrebe, ali ne duže od pet godina.

Ostali troškovi vezani za održavanje softverskih programa se priznaju kao trošak perioda u kom su nastali. Nematerijalna ulaganja podliježu provjeri da li je došlo do umanjenja njihove vrijednosti uvijek kada događaji ili izmjenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknativa. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknativne vrijednosti. Nadoknativa vrijednost je fer vrijednost sredstva umanjena za troškove prodaje ili vrijednost u upotrebi, u zavisnosti od toga koja od ove dvije vrijednosti je veća. Za svrhu procjene umanjenja vrijednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu).

3.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema CBCG se, kako je niže navedeno, iskazuju po revalorizovanoj vrijednosti umanjenoj za kumuliranu ispravku vrijednosti.

Zemljište se iskazuje po revalorizovanoj vrijednosti i ne podliježe amortizaciji.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, ukoliko je primjenljivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će CBCG u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano odmjeriti. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete iskaz o dobitku i gubitku izvještajnog perioda u kome su nastali.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme se obračunava primjenom proporcionalne metode kako bi se njihov trošak rasporedio na njihovu rezidualnu vrijednost tokom predviđenog korisnog vijeka trajanja sredstva.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.8. Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)

Primjenjene stope amortizacije za 2023. godinu za najznačajnije grupe nekretnina, postrojenja i opreme, određene na bazi korisnog vijeka upotrebe sredstava, su sljedeće:

Glavne kategorije nekretnina, postrojenja i opreme	Stopa amortizacije nakon procjene (%)
Građevinski objekti	1,43 -3,03
Pomoćni objekti	1,39 -20,00
Trafostanice, generatori, agregati	5,00 – 33,33
Oprema za rad sa novcem	7,69 -25,00
Računari i prateća oprema	7,14 -100,00
Mobilni telefoni	33,33 -100,00
Telekomunikaciona i PTT oprema	11,1 -50,00
Kancelarijski namještaj i oprema	7,69 – 100,00
Motorna vozila	8,33 – 25,00

Dobici i gubici po osnovu otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme se utvrđuju kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u iskazu o dobitku i gubitku u okviru ostalih operativnih troškova.

Rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog iskaza o finansijskoj poziciji. Provjera da li je došlo do umanjenja vrijednosti osnovnih sredstava vrši se kada događaji ili izmjenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je fer vrijednost sredstva umanjena za troškove prodaje ili vrijednost u upotrebi, u zavisnosti od toga koja od te dvije vrijednosti je veća. Za svrhu procjene umanjenja vrijednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu).

Nekretnine, postrojenja i oprema podliježu redovnoj revalorizaciji. Učestalost revalorizacije zavisi od kretanja fer vrijednosti sredstava koja se revalorizuju. Kada se sredstvo revalorizuje, njegova kumulirana revalorizacija, do datuma nove revalorizacije, se preračunava u srazmjeri sa izmjenom njegove bruto knjigovodstvene vrijednosti, tako da knjigovodstvena vrijednost sredstva nakon revalorizacije bude jednaka njegovoj revalorizovanoj vrijednosti. Procjena vrijednosti je izvršena u maju 2021. godine.

Povećanje knjigovodstvene vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme po osnovu revalorizacije iskazuje se na računu revalorizacione rezerve u okviru kapitala. Smanjenja knjigovodstvene vrijednosti kojima se umanjuju prethodna povećanja vrijednosti istih sredstava terete direktno revalorizacione rezerve, sva ostala smanjenja terete iskaz o dobitku i gubitku. Revalorizaciona rezerva se prenosi direktno u neraspoređenu dobit/(kumulirani gubitak) kada se revalorizovana sredstva povuku iz upotrebe ili prodaju.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9. Investicione nekretnine

Investicione nekretnine uključuju poslovni prostor koji ne koristi CBCG i koji se izdaje eksterno, uglavnom poslovnim bankama. Investicione nekretnine se inicijalno priznaju po nabavnoj vrijednosti/cijeni koštanja. Troškovi transakcije se uključuju u početno odmjeravanje. Nabavna vrijednost kupljene investicione nekretnine obuhvata njenu nabavnu cijenu i sve direktno pripisive izdatke. Investicione nekretnine se naknadno vrednuju po njihovoj fer vrijednosti procijenjenoj od strane nezavisnog procjenjivača, a dobit ili gubitak proistekao iz promjene fer vrijednosti priznaje se u korist ili na teret iskaza o dobitku i gubitku.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom povlačenja iz upotrebe (kada se ne očekuju nikakve buduće ekonomske koristi od otuđenja investicione nekretnine) ili prodaje investicionih nekretnina, utvrđeni su kao razlika između iznosa dobijenog prodajom i knjigovodstvene vrijednosti investicione nekretnine u periodu povlačenja iz upotrebe ili otuđenja i iskazuju se u iskazu o dobitku i gubitku kao dio ostalih prihoda ili kao dio ostalih rashoda.

Neke nekretnine obuhvataju dio koji se drži za ostvarivanje prihoda od zakupnine ili za povećanje vrijednosti kapitala a drugi dio se drži za korišćenje u sopstvene, administrativne svrhe ili za pružanje usluga. Ako ovi djelovi mogu zasebno da se prodaju, Banka odvojeno vodi i obračunava ove djelove. Ukoliko se djelovi ne mogu zasebno prodati, nekretnina će predstavljati investicionu nekretninu samo ako je beznačajan dio (manje od 5%) te nekretnine namjenjen za korišćenje u svrhe obavljanja redovne djelatnosti Banke – pružanje usluga ili u administrativne svrhe. Utvrđivanje fer vrijednosti je podržano dokazima sa tržišta. Fer vrijednost investicionih nekretnina je zasnovana na procjeni nezavisnog procjenjivača koji ima priznate i relevantne stručne kvalifikacije i nedavno iskustvo sa lokacijom i kategorijom investicione nekretnine koja se procjenjuje.

3.10. Numizmatički kovani novac

Numizmatički kovani novac se vrednuje po cijeni koštanja ili neto prodajnoj vrijednosti, u zavisnosti od toga koja je od ove dvije vrijednosti manja.

3.11. Rezervisanja

Rezervisanje će biti priznato kada:

- (a) Centralna banka Crne Gore ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posljedicu prošlog događaja;
- (b) je vjerovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtijevan da se izmiri obaveza;
- (c) može da se napravi pouzdana procjena iznosa obaveze;
- (d) je posljedica umanjenja vrijednosti za finansijske instrumente tj. očekivanih kreditnih gubitaka na dvanaestomjesečnom ili cjeloživotnom nivou.

Ukoliko ovi uslovi nijesu ispunjeni, rezervisanje neće biti priznato već se obaveza objelodanjuje kao potencijalna. Rezervisanja se mogu razlikovati od ostalih obaveza kao što su obaveze iz poslovanja i vremenska razgraničenja, jer postoji neizvjesnost u pogledu vremena dospijea ili iznosa budućih izdataka zahtijevanih za izmirenje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Rezervisanja (nastavak)

Za svrhe rezervisanja, odliv resursa ili drugi događaj se smatra vjerovatnim, kada je vjerovatnije nego da nije, da će on nastati, to jest vjerovatnoća da će događaj nastati je veća od vjerovatnoće da neće (više od 50%).

Rezervisanja se vrše na osnovu najbolje procjene, uz korišćenje prethodnih iskustava, uzimajući u obzir poznate okolnosti i dostupne informacije. Rezervisanja se preispituju na dan sastavljanja bilansa i prilagođavaju tako da predstavljaju najbolju sadašnju procjenu. Rezervisanja se ukidaju u korist prihoda ukoliko se procijeni da neće doći do odliva sredstava za izmirenje obaveze. Kada nastane odliv sredstava po osnovu obaveze za koju je izvršeno rezervisanje, stvarni izdaci se ne priznaju kao rashod, već se vrši ukidanje prethodno priznatog rezervisanja.

3.12. Primanja zaposlenih

a) *Obaveze za penzije*

CBCG plaća državnim fondovima za sve zaposlene obavezne doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti. Doprinosi na teret zaposlenog za penzijsko i invalidsko osiguranje se obračunavaju po stopi od 15% na bruto zaradu. Doprinosi na teret poslodavca za penzijsko i invalidsko osiguranje se obračunavaju po stopi od 5,5% na bruto zaradu.

Doprinosi se iskazuju kao trošak u momentu nastanka i iskazani su u iskazu o dobitku i gubitku u okviru troškova zaposlenih. CBCG nema drugih obaveza za doprinose izuzev obaveza za navedene doprinose.

b) *Otpremnine*

Otpremnine se isplaćuju pri raskidu radnog odnosa od strane CBCG prije datuma redovnog penzionisanja ili kada zaposleni prihvati sporazumni raskid radnog odnosa u zamjenu za otpremninu. CBCG priznaje otpremninu pri raskidu radnog odnosa kada je evidentno obavezno da: ili raskine radni odnos sa zaposlenim u skladu sa detaljnim zvaničnim planom, bez mogućnosti odustajanja; ili da obezbijedi otpremninu za prestanak radnog odnosa u cilju smanjenja broja zaposlenih. Otpremnine koje dopijevaju u razdoblju dužem od 12 mjeseci nakon datuma iskaza o finansijskoj poziciji svode se na sadašnju vrijednost.

c) *Kreditni za rješavanje stambenih potreba*

U skladu sa Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u CBCG i odluke Komisije za stambena pitanja, CBCG dodjeljuje kredite zaposlenima za rješavanje stambenih potreba. Krediti se inicijalno priznaju po fer vrijednosti. Naknadno se mjere po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Razlika između fer vrijednosti na dan priznavanja i raspodijeljenih sredstava priznaje se kao unaprijed plaćene beneficije zaposlenih. Unaprijed plaćena beneficija zaposlenih se amortizuju u toku perioda primanja beneficija. Period primanja je očekivani radni vijek zaposlenog, i ne može biti duži od perioda na koji je odobren kredit. Ukoliko zaposleni prekine radni odnos sa Bankom prije isteka radnog vijeka, sredstva koja su u tom trenutku priznata kao unaprijed plaćene beneficije se otpisuju, a odnosni gubitak se evidentira u iskazu o dobitku i gubitku.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.12. Primanja zaposlenih (nastavak)

d) *Bonusi*

CBCG priznaje obavezu i trošak za bonuse zaposlenima u skladu sa Pravilnikom o vrednovanju učinaka zaposlenih u CBCG.

3.13. Osnovni kapital i rezerve

Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore propisano je da se kapital Centralne banke sastoji od osnovnog kapitala i rezervi, a da minimalni osnovni kapital iznosi EUR 50.000 hiljada.

U skladu sa Zakonom o Centralnoj banci, izvršena je transformacija kapitala tako što su se osnivački kapital i generalne rezerve transformisale u osnovni kapital. Zakonom se definišu kategorije rezervi u vidu opštih, specijalnih i revalorizacionih rezervi.

Osnovni kapital na dan 31. decembra 2023. godine iznosi EUR 52.000 hiljada.

3.14. Pravična (fer) vrijednost

Fer vrijednost je cijena koja bi bila ostvarena prodajom neke stavke imovine ili plaćena za prenos neke obaveze u urednoj transakciji među tržišnim učesnicima na datum mjerenja.

Fer vrijednost je cijena postignuta u prodaji imovine, odnosno prenosu obaveza u transakciji s tržišnim učesnikom na glavnom tržištu, tj. tržištu s najvećim prometom i najintenzivnijim aktivnostima predmetnom imovinom odnosno obavezom. Ako ne postoji glavno tržište, koristi se cijena najpovoljnijeg tržišta, tj. tržišta na kojem bi subjekt mogao postići najpovoljniju cijenu.

Fer vrijednost nefinansijske stavke imovine mjeri se prema maksimalnoj i najboljoj mogućoj upotrebi kod tržišnog učesnika. Ako tržišni ili neki drugi faktori ne ukazuju suprotno, pretpostavlja se da je trenutna upotreba sredstva u subjektu maksimalna i najbolja moguća.

Fer vrijednost neke obaveze ili vlasničkog instrumenta subjekta utvrđuje se uz pretpostavku da će instrument biti prenesen na datum mjerenja.

Kad su transakcije neposredno vidljive na tržištu, utvrđivanje fer vrijednosti je relativno jednostavno, a ako to nije slučaj, koriste se tri tehnike vrednovanja koje subjekti mogu koristiti u utvrđivanju fer vrijednosti i to:

- Tržišni pristup - CBCG koristi cijene i druge relevantne informacije iz tržišnih transakcija identičnom ili uporedivom (tj. sličnom) imovinom, identičnim ili uporedivim (tj. sličnim) obavezama ili grupom imovine i obaveza;
- Dobitni (prihodni) pristup - CBCG svodi buduće iznose (npr. novčane tokove, ili prihode i rashode) na jedan tekući (tj. diskontovani) iznos.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.14. Pravična (fer) vrijednost (nastavak)

- Troškovni pristup - Tehnika vrednovanja kojom se dobija iznos koji bi bio potreban u sadašnjem trenutku da bi se zamijenio uslužni kapacitet neke imovine (koji se često naziva i tekućim troškom zamjene).

Obaveza CBCG je da objelodani sve informacije u vezi sa poštenom (fer) vrijednošću sredstava i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i poštene (fer) vrijednosti. Rukovodstvo CBCG smatra da se knjigovodstvena vrijednost sredstava i obaveza ne razlikuje od poštene (fer) vrijednosti.

3.15. Zalihe

Zalihe materijala obuhvataju sve zalihe materijala, rezervnih djelova, alata i inventara koji se u cjelini otpisuju u momentu davanja u upotrebu. Zalihe kancelarijskog i ostalog materijala priznaju se po nabavnoj vrijednosti, uvećanoj za zavisne troškove nabavke. Obračun izlaza sa zaliha vrši se primjenom ponderisane prosječne cijene.

Pod sitnim inventarom podrazumijeva se:

- inventar čija je pojedinačna vrijednost ispod 200 € i vijek upotrebe je kraći od godinu dana
- inventar koji se u potpunosti otpisuje pri izdavanju u upotrebu i pri tom se ne formira ispravka vrijednosti.

Sitan inventar inicijalno se priznaje po nabavnoj vrijednosti uvećanoj za sve zavisne troškove nabavke. Prilikom izdavanja sitnog inventara u upotrebu vrši se 100% otpis i priznaje kao rashod perioda u kome je otpis izvršen.

3.16. Stalna imovina koja se drži za prodaju i prestanak poslovanja

Prema MSFI 5-Stalna imovina koja se drži za prodaju i prestanak poslovanja, entitet klasifikuje stalnu imovinu (ili grupu za otuđenje) kao imovinu koja se drži za prodaju ako se njena knjigovodstvena vrijednost može povratiti prevashodno prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovo desilo, imovina (ili grupa za otuđenje) moraju da budu dostupni za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaje takve imovine (ili grupe za otuđenje) i njena prodaja mora biti vrlo vjerovatna.

Trebalo bi da se očekuje da prodaja ispunjava uslove da se klasifikuje kao završena prodaja u roku od jedne godine od datuma priznavanja.

Događaji ili okolnosti mogu produžiti period okončanja prodaje i na više od godinu dana. Produžetak perioda potrebnog za okončanje prodaje ne sprečava da se imovina (ili grupa za otuđenje) klasifikuje kao imovina koja se drži za prodaju ako je odlaganje posljedica događaja ili okolnosti koje su van kontrole entiteta i ako postoji dovoljno dokaza da je entitet i dalje posvećen planu da proda imovinu (ili grupu za otuđenje).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.16. Stalna imovina koja se drži za prodaju i prestanak poslovanja (nastavak)

Entitet odmjerava stalnu imovinu (ili grupu za otuđenje) klasifikovanu kao imovinu koja se drži za prodaju, po nižem od sledeća dva iznosa: po knjigovodstvenoj vrijednosti ili fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje.

Entitet ne amortizuje stalnu imovinu dok je ona klasifikovana kao imovina koja se drži za prodaju ili dok je dio grupe za otuđenje klasifikovane kao grupa koja se drži za prodaju.

Ako više nisu zadovoljeni kriterijimi koji klasifikuju imovinu kao imovinu koja se drži za prodaju, entitet prestaje da klasifikuje tu imovinu (ili grupu za otuđenje) kao imovinu koja se drži za prodaju.

Banka odmjerava stalnu imovinu koja prestaje da se klasifikuje kao imovina koja se drži za prodaju (ili prestaje da bude uključena u grupu za otuđenje klasifikovanu kao grupa koja se drži za prodaju) po nižoj od sljedeće dvije vrijednosti:

- knjigovodstvene vrijednosti prije nego što je imovina (ili grupa za otuđenje) klasifikovana kao imovina koja se drži za prodaju, korigovane za amortizaciju ili revalorizaciju koja bi bila priznata da imovina (ili grupa za otuđenje) nije klasifikovana kao imovina koja se drži za prodaju; i
- njene nadoknadle vrijednosti na datum naknadne odluke da se ona ne proda.

Svaki dobitak ili gubitak od ponovnog odmjeravanja stalne imovine (ili grupe za otuđenje) klasifikovane kao imovina koja se drži za prodaju, a ne zadovoljava definiciju prestanka poslovanja, uključuje se u dobit ili gubitak od poslovanja koja se nastavljaju.

3.17 Drugi finansijski prihodi i rashodi

Drugi finansijski rashodi predstavljaju troškove nastali po osnovu plaćanja negativne kamatne stope na plasmane u depozite i hartije od vrijednosti i ostali finansijski rashodi vezani za obavljanje finansijskih operacija i ulaganja u hartije od vrijednosti.

Drugi finansijski prihodi, iskazuju se prihodi nastali po osnovu ostalih finansijskih prihoda vezanih za obavljanje finansijskih operacija i ulaganja u hartije od vrijednosti.

3.18 Bibliotečki fond

Početno mjerenje bibliotečkog fonda vrši se po nabavnoj vrijednosti i isti ne podliježe amortizaciji.

3.19 Segmenti poslovanja

Poslovanje CBCG obuhvata jedan segment poslovanja koji se obavlja na jednom geografskom području – država Crna Gora. CBCG ima značajan udio finansijske imovine i finansijskih obaveza kao dio aktivnosti upravljanja međunarodnim rezervama i aktivnosti na domaćem tržištu. Navedene aktivnosti ne predstavljaju zasebne operativne segmente.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

4.1. Upravljanje rizicima

Preuzimanje rizika je neodvojivi dio poslovanja, pa je stoga cilj CBCG da postigne adekvatnu ravnotežu između rizika i koristi koja se želi ostvariti i da minimizira potencijalne štetne efekte na svoje finansijske performanse. Adekvatan odgovor Centralne banke na rizike podrazumijeva analizu, procjenu, prihvatanje i upravljanje rizicima do određenog nivoa.

Politike upravljanja rizicima u Centralnoj banci su kreirane sa ciljem da identifikuju i analiziraju rizike, da uspostave adekvatne limite rizika i kontrole, da prate rizike i kretanja do postavljenih limita, sredstvima pouzdanog i pravovremenog sistema informisanja.

Za operativne rizike je definisan jedinstveni okvir utvrđivanja, praćenja i izvještavanja na nivou banke, dok se ostali rizici razmatraju i prate u okviru samih organizacionih jedinica.

Značajan dio finansijskih rizika CBCG proističe iz procesa upravljanje međunarodnim rezervama kojim upravlja Sektor za finansijske i bankarske operacije. Konkretni rizici kojima je portfolio međunarodnih rezervi izložen su:

- kreditni rizik;
- tržišni rizik (kamatni i rizik promjene cijena);
- rizik likvidnosti i
- operativni rizik.

Iako se u bilansu stanja nalazi i određeni dio sredstava denominovan u drugim valutama (USD, CAD, GBP), valutni rizik kao posebna vrsta tržišnog rizika nije predmet analize u Sektoru za finansijske i bankarske operacije, zbog toga što se tim sredstvima aktivno ne upravlja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

4.2. Kreditni rizik

CBCG je izložena kreditnom riziku, koji se definiše kao rizik da će povezana strana u finansijskoj transakciji izazvati gubitak po Centralnu banku propuštajući da izvrši preuzetu obavezu.

Značajne promjene u ekonomijama u kojima je koncentrisan portfolio Centralne banke, mogle bi dovesti do gubitaka, koji se razlikuju od onih iskazanih na datum iskaza o finansijskoj poziciji. Zbog toga se pažljivo upravlja izloženosti kreditnom riziku. Ta izloženost je, uglavnom, vezana za plasmane sredstava međunarodnih rezervi tako da se upravljanje kreditnim rizikom i kontrola izloženosti prate u Sektoru za finansijske i bankarske operacije.

Internom Metodologijom umanjenja vrijednosti u skladu sa MSFI 9, definisano je da će s obzirom na strukturu i klasifikaciju portfolija, Banka svaku izloženost za koju se utvrdi objektivno umanjenje vrijednosti, odnosno utvrdi status neispunjenja obaveza posmatrati kao individualno značajnu izloženost i primjenjivati individualnu procjenu. Obračun rezervacija u skladu sa pomenutom metodologijom se za sredstva međunarodnih rezervi vrši na mjesečnom nivou i u Sektoru za finansijske i bankarske operacije i u Direkciji za finansije, računovodstvo i kontroling, kako bi obezbijedila dupla kontrola dobijenih rezervacija.

Banka je utvrdila da je kod individualne kategorije potraživanja od bivšeg zaposlenog po osnovu datog stambenog kredita, ispunjen status neispunjavanja obaveza (default) i da postoje objektivni dokazi umanjenja vrijednosti i to na osnovu: kršenja ugovornih obaveza u smislu kašnjenja po otplati obaveza plaćanja glavnice i kamate i objektivne procjene da je kolateral teško utrživ i neadekvatno tržišno vrednovan odnosno sa visokom vjerovatnoćom neutrživosti i neizvjesnosti vremenske komponente eventualne realizacije kolaterala - questionable timing realization (nakon iscrpljivanja pravnih mogućnosti naplate, pokretanja sudskih postupaka i sl).

Na osnovu gore navedene argumentacije, potraživanje po osnovu datog stambenog kredita od bivšeg zaposlenog ima status defaulta, pa se stoga svrstalo u fazu-stage 3 i za isti izračunao očekivani kreditni gubitak za cjeloživotni vijek trajanja ovog finansijskog instrumenta.

Neto sadašnja vrijednost novčanih tokova je izračunata u Planovima otplate - amortizacionim planovima. Vjerovatnoća scenarija je utvrđena promjenom diskontne stope i to: u scenariju 1 je korišćena diskontna stopa 4,87% koja se koristi za sva potraživanja od zaposlenih po osnovu stambenih kredita a koja predstavlja prosječnu stopu svih emisija CG Eurobonda; u scenariju 2 se koristila diskontna stopa od 2,55% iz poslednje emisije CG Eurobonda koja je i najniža dok se u scenariju 3 koristila najviša stopa na CG Eurobond iz 2010. godine od 7,875%. Iznos opravka predstavlja vjerovatnoćom ponderisanu sadašnju vrijednost koji je izračunat kao proizvod neto sadašnjih vrijednosti očekivanih novčanih tokova tri različita scenarija i pripadajuće vrijednosti tih scenarija. Umanjenje vrijednosti je računato formulom $ECL = EAD - RA$, odnosno izloženost u trenutku defaulta (bruto knjigovodstvena vrijednost) umanjena za iznos opravka.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

Pregled aktive

	31. decembar 2023.		
	Bruto potraživanje	Ispravka	Neto
I Bilansne stavke			
Gotovina i depoziti po viđenju	170.854	-	170.854
Oročeni plasmani kod stranih banaka	333.475	(21)	333.454
Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	702.336	-	702.336
Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku	106.946	(62)	106.884
Sredstva kod MMF	216.303	-	216.303
Kreditni i avansi koji se mjere po amortizovanom trošku	1.291	(33)	1.258
Potraživanja koja se mjere po amortizovanom trošku	5.361	(2)	5.359
Ukupno	<u>1.536.566</u>	<u>(118)</u>	<u>1.536.448</u>

Pregled aktive

	31. decembar 2022.		
	Bruto potraživanje	Ispravka	Neto
I Bilansne stavke			
Gotovina i depoziti po viđenju	244.878	-	244.878
Oročeni plasmani kod stranih banaka	539.066	(43)	539.023
Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	885.560		885.560
Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku	108.295	(92)	108.203
Sredstva kod MMF	244.941		244.941
Kreditni i avansi koji se mjere po amortizovanom trošku	1.328	(33)	1.295
Potraživanja koja se mjere po amortizovanom trošku	4.068	(5)	4.063
Ukupno	<u>2.028.136</u>	<u>(173)</u>	<u>2.027.963</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

Gotovina i depoziti po vidjenju

Pregled aktive	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Total
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2022. godine	244.878	-	-	-	244.878
Promjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti					
– Prelazak u stage 1	244.878	-	-	-	244.878
– Prelazak u stage 2	-	-	-	-	-
– Prelazak u stage 3	-	-	-	-	-
Nova finansijska sredstva	23.897.178	-	-	-	23.897.178
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem	(23.971.202)	-	-	-	(23.971.202)
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2023. godine	170.854	-	-	-	170.854
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2023. godine	-	-	-	-	-

Pregled ispravke vrijednosti	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Total
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2022. godine	-	-	-	-	-
Promjene u ispravci vrijednosti					
– Prelazak u stage 1	-	-	-	-	-
– Prelazak u stage 2	-	-	-	-	-
– Prelazak u stage 3	-	-	-	-	-
Povećanje ispravke zbog promjene kreditnog rizika	-	-	-	-	-
Smanjenje ispravke zbog promjene kreditnog rizika					
Nova finansijska sredstva	(1)	-	-	-	(1)
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem	1	-	-	-	1
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2023. godine	-	-	-	-	-

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

Oročeni plasmani kod stranih banaka

Pregled aktive	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Total
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2022. godine	539.066	-	-	-	539.066
Promjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti					
– Prelazak u stage 1	539.066	-	-	-	539.066
– Prelazak u stage 2	-	-	-	-	-
– Prelazak u stage 3	-	-	-	-	-
Nova finansijska sredstva	18.753.139	-	-	-	18.753.139
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem	(18.958.730)	-	-	-	(18.958.730)
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2023. godine	333.475	-	-	-	333.475
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2023. godine	(21)	-	-	-	(21)

Tabele u nastavku analiziraju kretanje ispravke vrednosti tokom godine po klasama aktive:

Pregled ispravke vrijednosti	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Total
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2022. godine	(43)	-	-	-	(43)
Promene u ispravci vrijednosti					
– Prelazak u stage 1	(43)	-	-	-	(43)
– Prelazak u stage 2	-	-	-	-	-
– Prelazak u stage 3	-	-	-	-	-
Povećanje ispravke zbog promjene kreditnog rizika	-	-	-	-	-
Smanjenje ispravke zbog promjene kreditnog rizika	-	-	-	-	-
Nova finansijska sredstva	(93)	-	-	-	(93)
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem	115	-	-	-	115
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2023. godine	(21)	-	-	-	(21)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat

Pregled aktive	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Total
Bruto knjigovodstvena vrednost na 31. decembar 2022. godine	885.560	-	-	-	885.560
Promene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti					
–Prelazak u stage 1	885.560	-	-	-	885.560
–Prelazak u stage 2	-	-	-	-	-
–Prelazak u stage 3	-	-	-	-	-
Nova finansijska sredstva	501.568	-	-	-	501.568
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem	(684.792)	-	-	-	(684.792)
Bruto knjigovodstvena vrednost na 31. decembar 2023. godine	702.336	-	-	-	702.336
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2023. Godine	-	-	-	-	-

Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku

Pregled aktive	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Total
Bruto knjigovodstvena vrednost na 31. decembar 2022. godine	108.295	-	-	-	108.295
Promene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti					
–Prelazak u stage 1	108.295	-	-	-	108.295
–Prelazak u stage 2	-	-	-	-	-
–Prelazak u stage 3	-	-	-	-	-
Nova finansijska sredstva	1.776	-	-	-	1.776
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem	(3.125)	-	-	-	(3.125)
Bruto knjigovodstvena vrednost na 31. decembar 2023. godine	106.946	-	-	-	106.946
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2023. godine	(62)	-	-	-	(62)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

Tabele u nastavku analiziraju kretanje ispravke vrijednosti tokom godine po klasama aktive:

Pregled ispravke vrijednosti	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Total
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2022. godine	(92)	-	-	-	(92)
Promjene u ispravci vrijednosti					
– Prelazak u stage 1	(92)	-	-	-	(92)
– Prelazak u stage 2	-	-	-	-	-
– Prelazak u stage 3	-	-	-	-	-
Povećanje ispravke zbog promjene kreditnog rizika	-	-	-	-	-
Smanjenje ispravke zbog promjene kreditnog rizika	-	-	-	-	-
Nova finansijska sredstva	-	-	-	-	-
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem	30	-	-	-	30
Ispravka vrednosti na 31. decembar 2023. godine	(62)	-	-	-	(62)

Kreditni i avansi koji se mjere po amortizovanom trošku

Pregled aktive	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Total
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2022. godine	1.295	-	-	-	1.295
Promene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti					
– Prelazak u stage 1	1.295	-	-	-	1.295
– Prelazak u stage 2	-	-	-	-	-
– Prelazak u stage 3	-	-	33	-	33
Nova finansijska sredstva	276	-	-	-	276
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem	(313)	-	-	-	(313)
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2023. godine	1.258	-	33	-	1.291
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2023. godine	(10)	-	(23)	-	(33)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

Tabele u nastavku analiziraju kretanje ispravke vrijednosti tokom godine po klasama aktive:

Pregled ispravke vrijednosti	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Total
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2022. godine	(10)		(23)		(33)
Promene u ispravci vrijednosti					
– Prelazak u stage 1	(10)	-	-	-	(10)
– Prelazak u stage 2	-	-	-	-	-
– Prelazak u stage 3	-	-	(23)	-	(23)
Povećanje ispravke zbog promene kreditnog rizika	-	-	-	-	-
Smanjenje ispravke zbog promene kreditnog rizika	-	-	-	-	-
Nova finansijska sredstva	0	-	-	-	0
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem	0	-	-	-	0
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2023. godine	(10)	-	(23)	-	(33)

Potraživanja koja se mjere po amortizovanom trošku

Pregled aktive	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Total
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2022. godine	4.068	-	-	-	4.068
Promene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti					
– Prelazak u stage 1	4.068	-	-	-	4.068
– Prelazak u stage 2	-	-	-	-	-
– Prelazak u stage 3	-	-	-	-	-
Nova finansijska sredstva	31.670	-	-	-	31.670
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem	(30.377)	-	-	-	(30.377)
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2023. godine	5.361	-	-	-	5.361
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2023. Godine	(2)				(2)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

Tabele u nastavku analiziraju kretanje ispravke vrijednosti tokom godine po klasama aktive:

Pregled ispravke vrijednosti	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI	Total
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2022. godine	(5)	-	-	-	(5)
Promjene u ispravci vrijednosti					
– Prelazak u stage 1	(5)				(5)
– Prelazak u stage 2	-	-	-	-	-
– Prelazak u stage 3	-				-
Povećanje ispravke zbog promjene kreditnog rizika	-	-	-	-	-
Smanjenje ispravke zbog promjene kreditnog rizika	(8)	-	-	-	(8)
Nova finansijska sredstva		-	-	-	
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem	11	-	-	-	11
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2023. godine	(2)	-	-	-	(2)

4.2.1. Mjerenje kreditnog rizika i kontrola postavljenih limita

(a) Plasmani kod stranih banaka

Tokom 2023. godine, sredstva su oročavana i držana na računima kod poslovnih banaka koje zadovoljavaju okvire postavljene Smjernicama za upravljanje međunarodnim rezervama.

Kod oročenih depozita, prate se kreditni rejtni banaka kod kojih su sredstva plasirana. Minimalni dozvoljeni rejtni banaka su definisani Smjernicama, tako da se sredstva mogu plasirati kod centralnih banaka država čiji je dugoročni rejting minimum A- po S&P- u, odnosno A3 po Moody's, odnosno A- po Fitch i kod poslovnih banaka koje ispunjavaju sljedeće uslove kod dvije od predložene tri rejting agencije:

- kratkoročni rejting minimum A-3 po S&P, odnosno P-3 po Moody's, odnosno F3 po Fitch, i
- dugoročni rejting minimum A- po S&P, odnosno A3 po Moody's, odnosno A- po Fitch.

Banke kod kojih se mogu otvoriti računi i sa kojima se mogu obavljati poslovi kupo-prodaje gotovog novca (novčanice i kovani novac), kupo-prodaja valuta (FX trade), i platnog prometa, moraju ispunjavati ograničenje da su njihove kratkoročne obaveze ocjenjene od strane dvije međunarodno priznate agencije sa jednom od tri najviše ocjene, i to:

- kratkoročni rejting minimum A-3 po S&P, odnosno P-3 po Moody's, odnosno F3 po Fitch.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.1. Mjerenje kreditnog rizika i kontrola postavljenih limita (nastavak)

(b) Dužničke hartije od vrijednosti

Sredstva likvidnog portfolija na 31. decembar 2023. godine su, pored depozita, činile i državne dužničke kratkoročne hartije od vrijednosti originalnog dospjeća do godinu dana. Minimalni dugoročni kompozitni rejting emitenata ovih hartija je BBB-. U cilju dodatnog ograničenja kreditnog rizika Smjernicama je definisana maksimalna izloženost likvidnog portfolija kratkoročnim hartijama emitenata BBB+/BBB/BBB-kompozitnog rejtinga.

Smjernicama za upravljanje međunarodnim rezervama, usvojenim u julu 2019. godine, je odobreno formiranje operativnog portfolija. U sastav ovog portfolija ulaze korporativne dužničke hartije od vrijednosti finansijskog sektora čiji emitenti imaju minimalni kompozitni rejting A- i nalaze se u okviru izabranog benčmarka. Dodatno, ove hartije moraju ispunjavati sva ograničenja precizirana Smjernicama.

Investicioni portfolio je podijeljen na: investicioni portfolio raspoloživ za prodaju, koji se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat, i investicioni portfolio do dospjeća, koji se mjeri po amortizovanom trošku.

Struktura i iznos investicionog portfolija do dospjeća su strogo definisani Smjernicama.

Ukupan portfolio dužničkih hartija od vrijednosti je denominovan u EUR.

U sastavu investicionog portfolija koji se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat, na 31. decembar 2023. godine, su bile dužničke hartije od vrijednosti emitenata koji se nalaze u okviru izabranih benčmarka i imaju minimalni kompozitni rejting BBB (postoji ograničenje za izloženost najnižem dozvoljenom rejtingu). Izuzetak su njemačke pokrivene obveznice gdje je propisan minimalni kompozitni rejting emisije, a ne emitenta, i on mora biti A-.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.2. *Finansijski instrumenti - sredstva i obaveze*

Tabela koja slijedi prikazuje izloženost Banke po osnovu finansijskih sredstava i obaveza na dan 31. decembar 2023. i 2022. godine:

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Finansijska sredstva		
Gotovina i depoziti po viđenju	170.854	244.878
Oročeni plasmani kod stranih banaka	333.454	539.023
Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	702.336	885.560
Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku	106.884	108.203
Sredstva kod MMF	216.303	244.941
Kredit i avansi koji se mjere po amortizovanom trošku	1.258	1.295
Potraživanja koja se mjere po amortizovanom trošku	5.359	4.063
	<u>1.536.448</u>	<u>2.027.963</u>
Finansijske obaveze		
Računi banaka i drugih finansijskih institucija	1.104.869	1.629.674
Računi Vlade i drugih državnih organizacija	181.702	161.745
Obaveze prema MMF-u	212.865	238.024
Ostale obaveze	254	200
	<u>1.499.690</u>	<u>2.029.643</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2. Kreditni rizik (nastavak)

4.2.2. *Finansijski instrumenti - sredstva i obaveze (nastavak)*

Tabelarni pregled prikazuje vezu između pozicija u iskazu o finansijskoj poziciji i kategorija finansijskih instrumenata na dan 31. decembar 2023. godine:

	Napomena	Klasifikovana po FV	Klasifikovana po AT	Ukupno
Finansijska sredstva				
Gotovina i depoziti po viđenju	13	-	170.854	170.854
Oročeni plasmani kod stranih banaka	14	-	333.454	333.454
Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	15	702.336	-	702.336
Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku	16	-	106.884	106.884
Sredstva kod MMF	18	-	216.303	216.303
Kreditni i avansi koji se mjere po amortizovanom trošku	19	-	1.258	1.258
Potraživanja koja se mjere po amortizovanom trošku	20	-	5.359	5.359
		702.336	834.112	1.536.448

	Napomena	Klasifikovana po FV	Klasifikovana po AT	Ukupno
Finansijske obaveze				
Računi banaka i drugih finansijskih institucija	28	-	1.104.869	1.104.869
Računi Vlade i drugih državnih organizacija	29	-	181.702	181.702
Obaveze prema MMF-u	19	-	212.865	212.865
Ostale obaveze	30	-	254	254
		-	1.499.690	1.499.690

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2 Kreditni rizik (nastavak)

4.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku

U narednoj tabeli je dat prikaz maksimalne izloženosti kreditnom riziku, na dan 31. decembra 2023. godine i 31. decembra 2022. godine.

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Gotovina i depoziti po viđenju	170.854	244.878
Oročeni plasmani kod stranih banaka	333.454	539.023
Finansijska sredstva koja se mjeri po fer vrijed. kroz ostali ukupan rezultat	702.336	885.560
Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku	106.884	108.203
Kreditni i avansi koji se mjere po amortizovanom trošku	1.258	1.295
Potraživanja koji se mjere po amortizovanom trošku	5.359	4.063
Ukupno	1.320.145	1.783.022

Kao što se vidi iz prethodne tabele, najznačajnija izloženost kreditnom riziku proizilazi iz finansijskih sredstava koja se mjere po fer vrijednost kroz ostali ukupan rezultat 53% (2022. godine: 50%), dok 25% ukupne maksimalne izloženosti na dan 31. decembra 2023. godine proizilazi iz oročenih plasmana stranih banaka (2022. godine: 30%). Ostatak ukupne maksimalne izloženosti proizilazi od finansijskih sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku, gotovine i depozita po viđenju, kredita i avansa i potraživanja koja se mjere po amortizovanom trošku.

Kreditnim rizikom se upravlja odabirom finansijske institucije – poslovne banke, izdavaoca hartija od vrijednosti ili konkretne emisije, na osnovu kriterijuma koje je usvojio Savjet. U tabeli niže je data analiza depozita Centralne banke kod stranih banaka i hartija od vrijednosti na dan 31. decembra 2023. godine i 31. decembra 2022. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2 Kreditni rizik (nastavak)

4.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

U sledećoj tabeli je data koncentracija po kreditnom rejtingu:

		31.12.2023		31.12.2022	
Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	AAA	92.082	Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	AAA	46.208
	AA	318.891		AA	355.203
	A	200.517		A	292.658
	BBB	90.746		BBB	191.491
Ukupno		702.336			885.560
Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku	AAA	-	Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku	AAA	-
	AA	-		AA	-
	A	-		A	-
	B	52.095		B	52.731
	BBB	54.789		BBB	55.472
Ukupno		106.884			108.203
Gotovina i plasmani kod stranih banaka (oroceni i depoziti po vidjenju)	AAA	77.476	Gotovina i plasmani kod stranih banaka (oroceni i depoziti po vidjenju)	AAA	142.839
	AA	76.224		AA	123.949
	A	258.848		A	370.790
	BBB			BBB	
	bez rejtinga gotovina u trezoru i blagajni	91.760		bez rejtinga gotovina u trezoru i blagajni	146.323
Ukupno		504.308	Ukupno		783.901
kreditni, avansi i potraživanja koja se mjere po amortizovanom trošku	bez rejtinga	6.617	kreditni, avansi i potraživanja koja se mjere po amortizovanom trošku	bez rejtinga	5.358
Ukupno		1.320.145	Ukupno		1.783.022

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2 Kreditni rizik (nastavak)

4.2.3. *Maksimalna izloženost kreditnom riziku (nastavak)*

U okviru redovne revizije investicione strategije, a za potrebe preciznog praćenja kreditnog rizika i nedvosmislene kategorizacije emitenata/hov, krajem 2015. godine u Smjernice za upravljanje međunarodnim rezervama je uveden kompozitni rejting. Metodologija za obračun kompozitnog rejtinga je revidirana u decembru 2018. godine.

Kompozitni kreditni rejting se kreira kao jedinstveni parametar na osnovu ocjena dvije ili više rejting agencija. U praksi se izračunava kao prosječni rejting. Obavezujuće je da ocjene svih relevantnih agencija koje su odredile rejting datog emitenta/hov (S&P, Moody's i/ili Fitch) budu jednake ili iznad minimalno dozvoljenog nivoa.

Kod oročenih depozita, prate se kreditni rejtinzi banaka kod kojih su sredstva plasirana. Minimalni dozvoljeni rejtinzi banaka su definisani Smjernicama, tako da se sredstva mogu plasirati kod centralnih banaka država čiji je dugoročni rejting minimum A- po S&P- u, odnosno A3 po Moody's, odnosno A- po Fitch i kod poslovnih banaka koje ispunjavaju sljedeće uslove kod dvije od predložene tri rejting agencije:

- kratkoročni rejting minimum A-3 po S&P, odnosno P-3 po Moody's, odnosno F3 po Fitch, i
- dugoročni rejting minimum A- po S&P, odnosno A3 po Moody's, odnosno A- po Fitch.

Banke kod kojih se mogu otvoriti računi i sa kojima se mogu obavljati poslovi kupo-prodaje gotovog novca (novčanice i kovani novac), kupo-prodaja valuta (FX trade), i platnog prometa, moraju ispunjavati ograničenje da su njihove kratkoročne obaveze ocjenjene od strane dvije međunarodno priznate agencije sa jednom od tri najviše ocjene, i to:

- kratkoročni rejting minimum A-3 po S&P, odnosno P-3 po Moody's, odnosno F3 po Fitch.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2 Kreditni rizik (nastavak)

4.2.4. *Finansijski plasmani*

U sledećoj tabeli je data koncentracija kreditnog rizika finansijskih sredstva po dospelosti:

U hiljadama EUR

	Gotovina i depoziti po viđenju	Oročeni plasmani kod stranih banaka	Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz OCI i po AC	Potraživan ja koja se mjere po AC	Kreditni i avansi koji se mjere po AC	Ukupno
2022						
Nedospijeli	244.878	539.023	993.763	-	1.295	1.778.959
Dospijeli neotpisani	-	-	-	4.063	-	4.063
Ukupno	244.878	539.023	993.763	4.063	1.295	1.783.022
	Gotovina i depoziti po viđenju	Oročeni plasmani kod stranih banaka	Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz OCI i po AC	Potraživa nja koja se mjere po AC	Kreditni i avansi koji se mjere po AC	Ukupno
2023						
Nedospijeli	170.854	333.454	809.220	-	1.258	1.314.786
Dospijeli neotpisani	-	-	-	5.359	-	5.359
Ukupno	170.854	333.454	809.220	5.359	1.258	1.320.145

Iz razloga nepostojanja plasmana datih stranim bankama, kredita Vladi i domaćim poslovnim bankama Centralna banka nije objelodanila fer vrijednost instrumenata obezbjeđenja.

Potraživanja od zaposlenih po osnovu stambenih kredita su obezbjeđena ugovorima o hipoteci u korist CBCG, do konačne otplate kredita.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.2 Kreditni rizik (nastavak)

4.2.5. Koncentracija rizika vezanih za finansijska sredstva sa izloženošću kreditnom riziku

Geografske regije

Tabela koja slijedi prikazuje glavnu izloženost kreditnom riziku sredstava u njihovim knjigovodstvenim iznosima, po geografskim regijama, na dan 31. decembar 2023. godine. U ovoj tabeli, izloženost kreditnom riziku je zasnovana na zemlji porijekla banaka i institucija sa kojima CBCG saraduje.

	U hiljadama EUR					
	<u>EU zemlje</u>	<u>SAD</u>	<u>Kina</u>	<u>Crna Gora</u>	<u>Ostalo</u>	<u>Ukupno</u>
Gotovina i depoziti po viđenju kod stranih banaka	79.024	253	-	91.577	-	170.854
Oročeni plasmani kod stranih banaka	257.980	75.474	-	-	-	333.454
Finansijska sredstva koja se mjeru po fer vrijed. kroz ostali ukupan rezultat (OCI)	549.538	-	2.667	-	150.131	702.336
Finansijska sredstva koja se mjere po AC	54.789	-	-	52.095	-	106.884
Kreditni i avansi	-	-	-	1.258	-	1.258
Potraživanja po AC	-	-	-	5.359	-	5.359
Na dan 31. decembra 2023. godine	<u>941.331</u>	<u>75.727</u>	<u>2.667</u>	<u>150.289</u>	<u>150.131</u>	<u>1.320.145</u>
Na dan 31. decembra 2022. godine	<u>1.388.539</u>	<u>50.372</u>	<u>7.890</u>	<u>204.228</u>	<u>131.993</u>	<u>1.783.022</u>

4.3 Tržišni rizik

Centralna banka Crne Gore je izložena tržišnim rizicima koji podrazumijevaju rizik da će se fer vrijednosti ili budući novčani tokovi finansijskih instrumenata mijenjati usljed promjena tržišnih cijena. Tržišni rizici se pojavljuju u slučaju otvorenih pozicija zbog promjene kamatnih stopa, kursa valuta i cijena hartija od vrijednosti.

Tržišnim rizicima koji proizilaze iz portfolija u Centralnoj banci upravlja Sektor za finansijske i bankarske operacije. Izvještaji o upravljanju ovim rizicima se redovno dostavljaju Investicionom komitetu i Savjetu CBCG.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.1. Mjerenje tržišnog rizika

Praćenje tržišnog rizika podrazumijeva njegovu identifikaciju, mjerenje i kontrolu. Za potrebe mjerenja tržišnog rizika računaju se VaR, Tracking Error, Sharpe Ratio i modifikovana duracija.

Savjet CBCG određuje limite za procjenu rizika koji mogu biti prihvatljivi za banku, a koji se prate na mjesečnoj nivou na osnovu izvještavanja Sektora za finansijske i bankarske operacije. Tako je definisan i limit za VaR u uslovima formiranja/uvećanja i značajnijih reinvestiranja u okviru investicionog portfolija raspoloživog za prodaju, dok se nakon toga ova parametar samo kontinuirano prati.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.2. Rizik promjene kursa valuta (nastavak)

Obaveze				
Računi banaka i finansijskih institucija	1.629.674	-	-	1.629.674
	161.745	-	-	161.745
Računi Vlade i drugih organizacija				
Obaveze prema MMF	-	-	238.024	238.024
Ostale finansijske obaveze	200	-	-	200
	<u>1.791.619</u>	<u>-</u>	<u>238.024</u>	<u>2.029.643</u>
Ukupno finansijske obaveze				
	<u>(58.969)</u>	<u>50.372</u>	<u>6.917</u>	<u>(1.680)</u>

Na dan 31. decembra 2023. godine, ukoliko bi kurs dolara ojačao/oslabio za 10% prema euru, pod uslovom da su svi ostali faktori nepromijenjeni, neto dobit bi za godinu bila za 37 EUR hiljada niža/viša (2022. godine: EUR 2 hiljade), kao rezultat gubitaka/dobitaka usljed promjene kursa valuta.

4.3.3. Rizik promjene kamatnih stopa

Rizik novčanih tokova od promjene kamatnih stopa je rizik da će budući novčani tokovi finansijskih instrumenata fluktuirati zbog promjena tržišnih kamatnih stopa. Fer vrijednost rizika od promjene kamatne stope je rizik da će vrijednost finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promjena tržišne kamatne stope. CBCG je izložena efektima fluktuacija opštevažićeg nivoa tržišnih kamatnih stopa i u fer vrijednosti i u novčanim tokovima. Kamatne marže se mogu povećati kao rezultat takvih promjena, ali mogu takođe smanjiti gubitke u uslovima pojavljivanja neočekivanih tržišnih pomjeranja. Savjet određuje limite za dozvoljeni nivo neusklađenosti pri promjeni kamatne stope, što se prati na mjesečnoj osnovi od strane Sektora za finansijske i bankarske operacije CBCG.

Dakle, zbog strukture portfolija međunarodnih rezervi i uticaja na vrijednost finansijskih instrumenata, kao vrsta tržišnog rizika, posebno se prati rizik kamatne stope. Ovaj rizik se kvantifikuje kroz modifikovanu duraciju, koja je na kraju 2023. godine za investicioni portfolio raspoloživ za prodaju iznosila 2,731 bp i bila je u okviru limita definisanog smjernicama.

Modifikovana duracija operativnog portfolija je na kraju istog perioda iznosila 0,996 bp i, takođe, je bila u okviru zadatog limita.

Modifikovana duracija investicionog portfolija do dospijea je imala utvrđen gornji limit prilikom samog kreiranja ovog portfolija. Kako u okviru ovog portfolija nema dodatnih investiranja, ovaj parametar je u padu. Na kraju 2023. godine je iznosio 2,84 bp.

Duracija svakog od navedenih portfolija je bila u limitima koji su definisani Smjernicama za upravljanje međunarodnim rezervama.

Tabela koja slijedi sumira izloženost CBCG riziku promjene kamatnih stopa. Ona prikazuje finansijske instrumente CBCG po knjigovodstvenoj vrijednosti, kategorizovanih po roku kraćem od roka dospijea i perioda izmjene kamatne stope.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.3. Rizik promjene kamatnih stopa

	U hiljadama EUR					
	Do 1 mjeseca	1-12 mjeseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Nekama- tonosni	Ukupno
31. decembar 2023. godine						
Sredstva						
Gotovina i depoziti po viđenju	170.854	-	-	-	-	170.854
Oročeni plasmani kod stranih Banaka	75.474	257.980	-	-	-	333.454
Sredstva kod MMF-a	-	-	-	-	216.303	216.303
Finansijska sredstva koja se mjera po fer vrijed. kroz ostali ukupan rezultat (OCI)	-	323.749	303.443	75.144	-	702.336
Finansijska sredstva koja se mjere po AC	-	-	57.509	49.375	-	106.884
Kredit i avansi	-	-	-	-	1.258	1.258
Potraživanja koja se mjere po AC	-	5.359	-	-	-	5.359
Ukupno finansijska sredstva	246.328	587.088	360.952	124.519	217.561	1.536.448
Obaveze						
Računi banaka i finansijskih Institucija	959.554	-	-	-	145.315	1.104.869
Računi Vlade i drugih Organizacija	181.702	-	-	-	-	181.702
Obaveze prema MMF	-	-	-	-	212.865	212.865
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	254	254
Ukupno finansijske obaveze	1.141.256	-	-	-	358.434	1.499.690
31.12.2023. godine						
Neto izloženost riziku od promjena kamatnih stopa	(894.928)	587.088	360.952	124.519	(140.873)	36.758
31.12.2022. godine						
Neto izloženost riziku od promjena kamatnih stopa	(1.364.937)	983.795	377.499	125.489	(123.526)	(1.680)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.3. Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)

	U hiljadama EUR					
	Do 1 mjeseca	1-12 mjeseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Nekama- tonosni	Ukupno
31. decembar 2022. godine						
Sredstva						
Gotovina i depoziti po viđenju	244.878	-	-	-	-	244.878
Oročeni plasmani kod stranih Banaka	50.066	488.957	-	-	-	539.023
Sredstva kod MMF-a	-	-	-	-	244.941	244.941
Finansijska sredstva koja se mjera po fer vrijed. kroz ostali ukupan rezultat (OCI)		490.775	324.768	70.017	-	885.560
Finansijska sredstva koja se mjere po AC	-	-	52.731	55.472	-	108.203
Kredit i avansi	-	-	-	-	1.295	1.295
Potraživanja koja se mjere po AC	-	4.063	-	-	-	4.063
Ukupno finansijska sredstva	294.944	983.795	377.499	125.489	246.236	2.027.963
Obaveze						
Računi banaka i finansijskih institucija	1.498.136				131.538	1.629.674
Računi Vlade i drugih organizacija	161.745	-	-	-	-	161.745
Obaveze prema MMF	-	-	-	-	238.024	238.024
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	200	200
Ukupno finansijske obaveze	1.659.881	-	-	-	369.762	2.029.643
31.12.2022. godine						
Neto izloženost riziku od promjena kamatnih stopa	(1.364.937)	983.795	377.499	125.489	(123.526)	(1.680)
31.12.2021. godine						
Neto izloženost riziku od promjena kamatnih stopa	(1.276.558)	876.592	362.750	183.325	(100.261)	46.048

Analiza osjetljivosti na kamatni rizik se određuje na osnovu izloženosti riziku od promjene kamatnih stopa na dan izvještavanja. Na dan 31. decembra 2023. godine, da je kamatna stopa bila za 100 baznih poena viša/niša, pod pretpostavkom da su ostali faktori nepromijenjeni, neto dobit Banke bi se zaključno na dan 31. decembra 2023. godine povećala/smanjila približno za EUR 37 hiljade (2022. godine: približno EUR 2 hiljada).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da CBCG neće biti u mogućnosti da izmiri svoje finansijske obaveze o roku dospjeća i da zamijeni izvore sredstava koji su povučeni. Posljedica toga može biti neizvršavanje dospjelih obaveza.

4.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti

Proces upravljanja rizikom likvidnosti, koji se izvršava unutar Centralne banke i prati od strane stručnog tima Trezora CBCG, uključuje:

- dnevno finansiranje kojim se upravlja tako što se prate budući novčani tokovi da bi se očekivani zahtjevi mogli ispuniti. To podrazumijeva ponovno punjenje fondova po njihovom dospjeću ili kada su pozajmljeni klijentima;
- održavanje portfolija visoko tržišne aktive koja može biti lako likvidna kao način zaštite u slučaju bilo kakvih nepredviđenih prekida novčanog toka;
- praćenje racija likvidnosti iskaza o finansijskoj poziciji prema internim i regulatornim zahtjevima i
- upravljanje koncentracijom i profilom dužničkih hartija.

Praćenje i izvještavanje podrazumijeva mjerenje tokova gotovine i projekcije za sljedeći dan, sedmicu i mjesec pošto su to ključni periodi za upravljanje likvidnošću. Početna tačka za projekcije je analiza ugovorenih rokova dospjeća finansijskih obaveza i očekivani dan naplate finansijskih sredstava.

Sredstva raspoloživa za pokriće svih obaveza uključuju gotovinu i depozite po viđenju, plasmane u bankama i kredite i avanse. CBCG takođe može odgovoriti na neočekivane odlive gotovine tako što će prodavati finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI) (portfolio hartija od vrijednosti).

Sektor za finansijske i bankarske operacije u kontinuitetu kontroliše rizik likvidnosti i to kroz izbor instrumenata za investiranje, kao i izbor partnerskih banaka i dozvoljenih emitenata. Rizik likvidnosti kod HOV je preciznije definisan uvodjenjem ograničenja u pogledu minimalne emisije HOV, a operativno se prati i razlika između bid i ask cijena koja upućuje na likvidnost određenog instrumenta. U svrhu obezbjedjenja dnevne likvidnosti, Smjericama za upravljanje međunarodnim rezervama su kao dio likvidnog portfolija definisana dostupna sredstva u maksimalnom iznosu do 25 miliona eura kod komercijalnih banaka. Kod centralnih banaka nema limita koji se odnosi na iznos sredstava koji se može držati na računu. Takođe, ročnost depozita se prilagođava najavljenim potrebama za likvidnošću, pri čemu nije dozvoljeno plasiranje sredstava u depozite dospjeća preko 6 mjeseci.

4.4.2. Pristup finansiranju

Izvori likvidnosti se redovno revidiraju od strane Sektora za finansijske i bankarske operacije kako bi se obezbijedila široka diverzifikacija valuta, područja, dobavljača, proizvoda i uslova.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti

4.4.3. *Nederivativni tokovi gotovine*

Tabela koja slijedi prikazuje nederivativne tokove gotovine finansijskih sredstava i obaveza Centralne banke.

	U hiljadama EUR							Ukupno
	Do 1 mjeseca	od 1 do 6 mjeseci	od 6 do 12 mjeseci	od 1 do 2 godine	od 2 do 3 godine	Preko 3 godine	Bez roka	
31. decembar 2023. godine								
Sredstva								
Gotovina i depoziti po viđenju	170.854	-	-	-	-	-	-	170.854
Oročeni plasmani kod stranih banaka	75.474	257.980	-	-	-	-	-	333.454
Sredstva kod MMF-a	-	-	-	-	-	-	216.303	216.303
Finansijska sredstva koja se mjera po fer vrijed. kroz ostali ukupan rezultat	53.968	233.157	36.624	107.558	111.203	159.826	-	702.336
Finansijska sredstva koja se mjere po AT	-	-	-	-	-	106.886	-	106.884
Vlasnički finansijski instrument koji se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	-	-	-	-	-	695	695
Kredit i avansi	-	-	-	-	-	-	1.258	1.258
Potraživanja koja se mjere po AT	-	-	-	-	-	-	5.359	5.359
Ukupno finansijska sredstva	300.296	491.137	36.624	107.558	111.203	266.710	233.615	1.537.143
Obaveze								
Računi banaka i finansijskih institucija	1.104.869	-	-	-	-	-	-	1.104.869
Računi Vlade i drugih organizacija	181.702	-	-	-	-	-	-	181.702
Obaveze prema MMF	-	-	-	-	-	-	212.865	212.865
Ostale finansijske obaveze	254	-	-	-	-	-	-	254
Ukupno finansijske obaveze	1.286.825	-	-	-	-	-	- 212.865	1.499.690
Ročna neusklađenost	(986.529)	491.137	36.624	107.558	111.203	266.710	10.750	37.453
31. decembar 2022. godine								
Ukupna sredstva	294.944	892.209	87.523	102.951	94.119	305.918	250.986	2.028.650
Ukupne obaveze	1.791.619	-	-	-	-	-	238.024	2.029.643
Ročna neusklađenost	(1.496.675)	892.209	87.523	102.951	94.119	305.918	12.962	(993)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti

4.4.3. *Nederivativni tokovi gotovine (nastavak)*

	U hiljadama EUR							Ukupno
	Do 1 mjeseca	od 1 do 6 mjeseci	od 6 do 12 mjeseci	od 1 do 2 godine	od 2 do 3 godine	Preko 3 godine	Bez roka	
31. decembar 2022. godine								
Sredstva								
Gotovina i depoziti po viđenju	244.878	-	-	-	-	-	-	244.878
Oročeni plasmani kod stranih banaka	50.066	488.957	-	-	-	-	-	539.023
Sredstva kod MMF-a	-	-	-	-	-	-	244.941	244.941
Finansijska sredstva koja se mjera po fer vrijed. kroz ostali ukupan rezultat	-	403.252	87.523	102.951	94.119	197.715	-	885.560
Finansijska sredstva koja se mjere po AT						108.203	-	108.203
Vlasnički finansijski instrument koji se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	-	-	-	-	-	687	687
Kredit i avansi	-	-	-	-	-	-	1.295	1.295
Potraživanja koja se mjere po AT	-	-	-	-	-	-	4.063	4.063
Ukupno finansijska sredstva	294.944	892.209	87.523	102.951	94.119	305.918	250.986	2.028.650
Obaveze								
Računi banaka i finansijskih institucija	1.629.674	-	-	-	-	-	-	1.629.674
Računi Vlade i drugih organizacija	161.745	-	-	-	-	-	-	161.745
Obaveze prema MMF	-	-	-	-	-	-	238.024	238.024
Ostale finansijske obaveze	200	-	-	-	-	-	-	200
Ukupno finansijske obaveze	1.791.619	-	-	-	-	-	238.024	2.029.643
Ročna neusklađenost	(1.496.675)	892.209	87.523	102.951	94.119	305.918	12.962	(993)
31. decembar 2021. godine								
Ukupna sredstva	195.731	553.242	323.550	63.400	72.628	407.715	246.978	1.863.244
Ukupne obaveze	1.581.416	-	-	-	-	-	235.093	1.816.509
Ročna neusklađenost	(1.385.685)	553.242	323.550	63.400	72.628	407.715	11.885	46.735

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.4. Rizik likvidnosti

4.4.3. *Nederivativni tokovi gotovine (nastavak)*

Postojeći GAP je posljedica prirode samih izvora međunarodnih rezervi, stanja na međunarodnom tržištu i pretpostavki na osnovu kojih se posljedično upravlja ukupnim sredstvima međunarodnih rezervi (asset strana).

GAP-om se upravlja redovnim revizijama svih prethodno navedenih faktora, na sjednicama Investicionog komiteta i Savjeta CBCG.

Rizik likvidnosti se permanentno kontroliše izborom instrumenata za investiranje, kao i partnerskih banaka i dozvoljenih emitenata. Rizik likvidnosti kod HOV je preciznije definisan uvodjenjem ograničenja u pogledu minimalne emisije HOV, a operativno se prati i razlika između bid i ask cijena koja upućuje na likvidnost određenog instrumenta. U svrhu obezbjeđenja dnevne likvidnosti, Smjericama za upravljanje međunarodnim rezervama je posebno definisan disponibilni portfolio. Osim prethodnog, nije dozvoljeno plasiranje sredstava u depozite dospijeca dužeg od 6 mjeseci.

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

CBCG utvrđuje fer vrijednost finansijskih sredstava koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat na osnovu zvaničnih tržišnih cijena na aktivnom tržištu za identične instrumente.

Knjigovodstvena vrijednost gotovine i depozita po viđenju, kao i računa banaka i finansijskih institucija i računi Vlade i drugih organizacija sama po sebi predstavlja fer vrijednost.

Rukovodstvo Banke je izvršilo procjenu fer vrijednosti sredstava i obaveza koje se vode po amortizovanoj vrijednosti, metodom diskontovanja budućih novčanih tokova, uzimajući u obzir važeće tržišne uslove prilikom utvrđivanja diskontne stope. Po mišljenju Rukovodstva, ova procjena nije dovela do materijalno značajnih odstupanja između fer vrijednosti i knjigovodstvenih vrijednosti ovih sredstava i obaveza.

U sledećoj tabeli dat je prikaz hijerarhije fer vrijednosti finansijskih sredstava koja se odnose na finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat. Banka mjeri fer vrijednost finansijskih sredstava koja se mjere kroz ostali ukupan rezultat koristeći hijerarhiju Nivoa 1 u pogledu kvaliteta ulaznih podataka koji se koriste pri vrednovanju - zvanične tržišne cijene na aktivnom tržištu za identične instrumente.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Hijerarhija fer vrijednosti finansijskih sredstava koje se vode po fer vrijednosti:

Finansijska sredstva 31.12.2023.				U hiljadama EUR
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	702.336	-	-	702.336
Vlasnički instrument koji se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	695	-	-	695
Ukupno	703.031	-	-	703.031

Finansijska sredstva 31.12.2022.				U hiljadama EUR
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	885.560	-	-	885.560
Vlasnički instrument koji se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	687	-	-	687
Ukupno	886.247	-	-	886.247

Hijerarhija finansijskih sredstava i obaveza koje se ne vode po fer vrijednosti

Finansijska sredstva 31.12.2023.				U hiljadama EUR
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Gotovina i depoziti po viđenju	-	170.854	-	170.854
Oročeni plasmani kod stranih banaka	-	333.454	-	333.454
Finansijska sredstva koja se mjere po AC	-	106.884	-	106.884
Sredstva kod MMF	-	-	216.303	216.303
Kredit i avansi	-	-	1.258	1.258
Potraživanja koja se mjere po AC	-	-	5.359	5.359
Ukupno	-	611.192	222.920	834.112

Finansijske obaveze 31.12.2023.				U hiljadama EUR
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Računi banaka i finansijskih institucija	-	-	1.104.869	1.104.869
Računi Vlade i drugih organizacija	-	-	181.702	181.702
Obaveze prema MMF-u	-	-	212.865	212.865
Ostale finansijske obaveze	-	-	254	254
Ukupno	-	-	1.499.690	1.499.690

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.5. Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Hijerarhija finansijskih sredstava i obaveza koje se ne vode po fer vrijednosti

Finansijska sredstva 31.12.2022.	Nivo 1	Nivo 2	U hiljadama EUR	
			Nivo 3	Ukupno
Gotovina i depoziti po viđenju	-	244.878	-	244.878
Oročeni plasmani kod stranih banaka	-	539.023	-	539.023
Finansijska sredstva do dospjeća	-	108.203	-	108.203
Sredstva kod MMF	-	-	244.941	244.941
Kredit i avansi	-	-	1.295	1.295
Potraživanja koja se mjere po AC	-	-	4.063	4.063
Ukupno	-	892.104	250.299	1.142.403

Finansijske obaveze 31.12.2022.	Nivo 1	Nivo 2	U hiljadama EUR	
			Nivo 3	Ukupno
Računi banaka i finansijskih institucija	-	-	1.629.674	1.629.674
Računi Vlade i drugih organizacija	-	-	161.745	161.745
Obaveze prema MMF-u	-	-	238.024	238.024
Ostale finansijske obaveze	-	-	200	200
Ukupno	-	-	2.029.643	2.029.643

Nivo 1 – Kotirane cijene identičnih finansijskih instrumenata koji se kotiraju na aktivnim tržištima.

Nivo 2 – Parametri koji se mogu direktno primjetiti na tržištu, a ne nalaze se na prethodnom nivou. Informacije su dostupne i uočljive bilo direktno (npr. cijene) ili indirektno (izvedene iz cijena).

Nivo 3 – Parametri za vrednovanje finansijskih instrumenata koji se ne zasnivaju na primjetnim tržišnim podacima (neprimjetni parametri). Ova kategorija obuhvata sve instrumente čija se procjena vrši na bazi ulaza koji nijesu dostupni i uočljivi i kao takvi imaju značajni efekat na procjenu vrijednosti instrumenata. Ova kategorija obuhvata instrumente koji se vrednuju na osnovu zvanične cijene za slične instrumente, gdje su značajne korekcije ili pretpostavke potrebne da bi odrazile razlike između instrumenata.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

4.6. Upravljanje kapitalom

Ciljevi upravljanja kapitalom, koji je širi koncept u odnosu na osnovni kapital iskazan u iskazu o finansijskoj poziciji, su:

- ispunjenje zahtjeva vezanih za kapital datih u Zakonu o CBCG;
- očuvanje sposobnosti CBCG da nastavi poslovanje u predvidivoj budućnosti i da ispunjava svoje funkcije propisane Zakonom o CBCG i
- održavanje dovoljnog nivoa kapitala u cilju daljeg razvoja osnovnih funkcija CBCG.

Zakonom o CBCG propisano je sljedeće:

- (a) da se kapital CBCG sastoji od osnovnog kapitala i rezervi;
- (b) osnovni kapital iznosi EUR 50.000 hiljada.

U skladu sa Zakonom o CBCG, izvršena je transformacija kapitala u 2010. godini, tako što su se osnivački kapital i generalne rezerve transformisale u osnovni kapital.

Osnovni kapital na dan 31. decembar 2023. godine iznosi EUR 52.000 hiljada, shodno Odluci br.0101-2837-3/2021 od 28. aprila 2021. godine, na osnovu koje je došlo do povećanja osnovnog kapitala iz opštih rezervi u iznosu od EUR 2.000 hiljada.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

5. OSNOVNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA U PRIMJENI RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

CBCG donosi procjene i pretpostavke koje mogu uticati na prikaz iznosa sredstava i obaveza u finansijskim iskazima za narednu finansijsku godinu. Procjene i prosuđivanja biće predmet stalne procjene i donosiće se na osnovu istorijskog iskustva i drugih činilaca, uključujući očekivanja u pogledu budućih događaja za koje se vjeruje da su u okvirima datih okolnosti razumna.

a) Fer vrijednost imovine

Fer vrijednost je cijena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu na datum odmjerenja pod tekućim tržišnim uslovima bez obzira na to da li je cijena direktno utvrđiva ili procijenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja.

Poslovna politika Banke je da objelodani informacije o fer vrijednosti aktive ili pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije ili informacije do kojih se dolazi na osnovu alternativnih tehnika vrednovanja. Po mišljenju Rukovodstva Banke, iznosi u finansijskim izvještajima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe finansijskog izvještavanja u skladu sa međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

b) Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava

CBCG utvrđuje da je došlo do umanjenja vrijednosti u finansijskim sredstvima koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI) onda kada dođe do značajnog ili produženog smanjenja njihove fer vrijednosti i to ispod njihove nabavne vrijednosti. Određivanje šta je značajno ili produženo zahtijeva rasuđivanje. Umanjenje vrijednosti može biti opravdano onda kada postoji dokaz da je došlo do pogoršanja u finansijskoj poziciji preduzeća u koje se ulaže, privrednoj grani ili sektoru, kao i u novčanim tokovima iz poslovanja i finansiranja. CBCG utvrđuje da je došlo do umanjenja fer vrijednosti finansijskih sredstava koja se mjere po amortizovanom trošku (AC) onda kada dođe do značajnog povećanja kreditnog rizika u skladu sa MSFI 9. Mjerenje finansijskih sredstava po amortizovanom trošku (AC) se obavlja na mjesečnom nivou. Iznos obezvrijeđenja sredstava obično nije značajan u poređenju sa vrijednošću ukupnih finansijskih sredstava Banke.

c) Rezervisanja

Rezervisanja su u velikoj mjeri zasnovana na prosuđivanju, naročito u slučajevima pravnih sporova. CBCG procjenjuje vjerovatnoću nastanka negativnog ishoda koji je rezultat prošlih događaja i ukoliko je ta vjerovatnoća veća od 50%, CBCG formira rezervisanje za cjelokupan iznos obaveze. Rukovodstvo CBCG je veoma oprezno u ovim procjenama, ali usljed značajnog stepena neizvjesnosti, u pojedinim slučajevima su moguća odstupanja između procijenjenog ishoda i stvarnog ishoda događaja.

d) Amortizacija i stopa amortizacije

Obračun amortizacije i stope amortizacije su zasnovane na projektovanom ekonomskom vijeku trajanja nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja. Ekonomski vijek trajanja stalnih sredstava opredjeljuje se procjenom od strane nezavisnog procjenitelja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

6. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA

a) Prihodi od kamata

	U hiljadama EUR godina koja se završava 31. decembra	
	2023.	2022.
Oročeni depoziti kod stranih banaka	14.345	1.909
Finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (OCI)	9.377	1.788
Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku (AC)	1.776	1.799
	<u>25.498</u>	<u>5.496</u>

Pregled prihoda po zemljama:

	U hiljadama EUR			
	Crna Gora	Evropska unija	Ostale zemlje	Ukupno
Oročeni depoziti kod stranih banaka	-	13.432	913	14.345
Hartije od vrijednosti	1.025	9.123	1.005	11.153
Ukupno u 2023.	<u>1.025</u>	<u>22.555</u>	<u>1.918</u>	<u>25.498</u>
Ukupno u 2022.	1.038	3.930	528	5.496

b) Rashodi od kamata

	U hiljadama EUR godina koja se završava 31. decembra	
	2023.	2022.
Rashodi kamata bankama	4.366	397
Rashodi kamata drugim finansijskim institucijama koji se mjere po amortizovanom trošku (AC)	1.838	-
Rashodi kamata javnom sektoru koji se mjere po amortizovanom trošku (AC)	3.419	31
	<u>9.623</u>	<u>428</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA

a) Prihodi od naknada

	U hiljadama EUR godina koja se završava 31. decembra	
	2023.	2022.
Učešće u RTGS-u	265	265
Obračun naloga u RTGS-u	2.013	1.719
Obračun naloga u DNS-u	902	844
Obračun naloga državnog trezora	2.842	2.726
Obračun naloga za uplate javnih prihoda	382	345
Gotovinske uplate i isplate preko računa klijenata	746	813
Naknada za prekonona salda na transakcionim računima banaka u RTGS sistemu	-	1.738
Izdavanje i izvršavanje naloga za prinudnu naplatu	364	378
Registrowanje državnih zapisa	100	78
Servisiranje ino duga	681	675
Kontrola poslovanja banaka i mikrokreditnih finansijskih institucija	4.213	3.516
Usluge kreditnog biroa	656	668
Transferi preko računa CBCG u inostranstvu	1.657	30
Ostale naknade	431	334
	<u>15.252</u>	<u>14.129</u>

Prihodi od naknada po osnovu obračuna naloga u RTGS-u i DNS-u odnose se na RTGS platni sistem u kome se izvršavaju pojedinačne platne transakcije između učesnika po bruto principu u realnom vremenu i u DNS platnom sistemu u kome se izvršavaju platne transakcije koje glase na iznos manji od minimalne vrijednosti platnih transakcija koje moraju biti procesuirane u RTGS sistemu.

Prihodi od transfera preko računa CBCG u inostranstvu odnose se na naknade koje je CBCG obračunala na sredstva koja su predmet razmjene sa kreditnim institucijama.

CBCG, za vršenje usluga koje obavlja, naplaćuje naknade u visini i na način utvrđen Odlukom o utvrđivanju tarife po kojoj se obračunavaju naknade za vršenje usluga koje obavlja CBCG („Sl. list CG“ broj 29/11, 22/12, 58/13, 12/14, 22/14, 48/14, 32/15, 15/17, 18/17, 24/18, 109/21, 087/23 i 108/23).

b) Rashodi naknada

	U hiljadama EUR godina koja se završava 31. decembra	
	2023.	2022.
Unošenje i iznošenje efektivne	276	236
Registrowanje državnih zapisa	30	24
Održavanje kastodi računa	84	72
Platni promet	15	15
Ostali troškovi naknada	118	31
	<u>523</u>	<u>378</u>

Troškovi ostalih naknada odnose se na plaćanje usluga transporta gotovog novca iz/u inostranstva.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

8. OSTALI PRIHODI I DOBICI

	U hiljadama EUR godina koja se završava 31. decembra	
	2023.	2022.
Operativni lizing poslovnog prostora	237	205
Prodaja mjeničnih blanketa	386	344
Prodaja plemenitih metala	73	37
Efekat razlike u cijeni prilikom prodaje objekta	128	-
Ostali prihodi i dobiti	125	184
	<u>949</u>	<u>770</u>

Savjet CBCG je dana 12.05.2023. godine donio Odluku br.0101-3834-3/2023 o prodaji nepokretnosti u Plavu. Na osnovu razlike između sadašnje i prodajne vrijednosti ovog objekta CBCG je ostvarila prihod od 128 hiljada EUR.

9. DRUGI FINANSIJSKI RASHODI I PRIHODI, NETO

	U hiljadama EUR godina koja se završava 31. decembra	
	2023.	2022.
<i>Finansijski rashodi</i>		
Drugi finansijski rashodi - negativna kamatna stopa HOV	(161)	(1.596)
Drugi finansijski rashodi - negativna kamatna stopa ino banke	-	(927)
	<u>(161)</u>	<u>(2.523)</u>
	<u>(161)</u>	<u>(2.523)</u>

Drugi finansijski rashodi obuhvataju efekte negativnih kamatnih stopa od kamatonosne finansijske imovine tj. odnose se na rashode po osnovu negativne kamatne stope na depozite koje je CBCG držala kod stranih poslovnih banaka i negativne prinose po osnovu ulaganja u HOV.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

10. KURSNE RAZLIKE, NETO

	U hiljadama EUR godina koja se završava 31. decembra	
	2023.	2022.
<i>Pozitivne kursne razlike:</i>		
- Računi CBCG u inostranstvu	4.066	237
- Gotovina u trezoru	6	8
- Blagajna	-	1
	<u>4.072</u>	<u>246</u>
<i>Negativne kursne razlike:</i>		
- Računi CBCG u inostranstvu	(4.080)	(212)
- Gotovina u trezoru	(7)	(5)
- Blagajna	(1)	(1)
	<u>(4.088)</u>	<u>(218)</u>
	<u>(16)</u>	<u>28</u>

Kursne razlike na računima CBCG u inostranstvu uslovljene su obračunom istih na depozit Ministarstva finansija ostvaren po osnovu hedžing aranžmana izražen u valuti USD, usled čega je došlo do povećanja pozitivnih i negativnih kursnih razlika koje u neto iznosu nemaju materijalno značajnu vrijednost.

11. NETO DOBICI/(GUBICI) PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE MJERE PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPNI REZULTAT I PO AMORTIZOVANOM TROŠKU

	U hiljadama EUR godina koja se završava 31. decembra	
	2023.	2022.
<i>Gubici po osnovu finansijskih sredstava koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat:</i>		
Neto povećanje rezervisanja za finansijska sredstva po FV OCI	69	192
Dobici/(gubici) po osnovu prodaje HOV	(126)	35
	<u>(57)</u>	<u>227</u>
<i>Neto dobiti/(gubici) po osnovu finansijskih sredstava koja se mjere po amortizovanom trošku:</i>		
Neto povećanje/smanjenje rezervisanja koja se mjere po amortizovanom trošku (napomena 17)	30	5
Neto smanjenje rezervisanja po osnovu oročenih depozita (napomena 15)	22	(3)
Neto povećanje rezervisanja po osnovu potraživanja koja se mjere po amortizovanom trošku	3	(1)
Neto povećanje rezervisanja po osnovu kredita i avansa (napomena 20)	-	-
	<u>55</u>	<u>1</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

12. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	U hiljadama EUR godina koja se završava 31. decembra	
	2023.	2022.
Troškovi bruto zarada	7.953	6.387
Troškovi doprinosa na teret poslodavca i zaposlenog	2.263	1.760
Ostala primanja zaposlenih	1.293	781
	<u>11.509</u>	<u>8.928</u>

Troškovi zaposlenih prikazuju rast zbog korigovanja obračunske vrijednosti koeficijenta - cijene rada i isplata po osnovu odredbi Kolektivnog ugovora CBCG.

13. OSTALI TROŠKOVI POSLOVANJA

	U hiljadama EUR godina koja se završava 31. decembra	
	2023.	2022.
Troškovi materijala	117	124
Troškovi goriva i energije	206	197
Troškovi reklame i propagande	21	27
Troškovi naknada po ugovorima o djelu	34	3
Troškovi primanja članova Savjeta CBCG i Odbora za reviziju	86	74
Druge naknade fizičkim licima	99	62
Troškovi stručnih usluga	47	47
Troškovi održavanja imovine	757	617
Troškovi osiguranja imovine	13	18
Troškovi telekomunikacija i PTT troškovi	371	305
Troškovi poreza	136	42
Troškovi amortizacije	782	662
Troškovi humanitarnih aktivnosti	139	203
Troškovi reprezentacije	27	28
Troškovi seminara	150	95
Rezervisanja po osnovu otpremnine zaposlenih (napomena 30)	113	99
Otpis nenaplativih potraživanja	142	136
Ostali troškovi poslovanja	357	470
	<u>3.597</u>	<u>3.209</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

14. GOTOVINA I DEPOZITI PO VIĐENJU

	31. decembar 2023.	U hiljadama EUR 31. decembar 2022.
Gotovina u trezoru i blagajni:		
- u EUR	91.564	146.134
- u stranoj valuti	15	7
- MMF – gotovinska uplata	182	182
	<u>91.761</u>	<u>146.323</u>
Kamatonosni depoziti po viđenju	77.907	97.363
Nekamatonosni depoziti po viđenju - strana valuta	1.086	1.095
Nekamatonosni depoziti po viđenju - EUR	26	25
Depoziti po viđenju - BIS	74	72
Ispravka vrijednosti	-	-
	<u>170.854</u>	<u>244.878</u>

Kamatna stopa na eurska sredstva koja su bila na računima kod komercijalnih banaka i centralnih banaka se kretala u rasponu od 0% do 4%. Kamatna stopa na sredstva koja su se nalazila kod FED-a na 31. decembar 2023. godine je iznosila 5,3%.

Tabelarni prikaz kretanja ispravke vrijednosti:

	31. decembar 2022	Smanjenje ispravke vrijednosti	Povećanje ispravke vrijednosti	31. decembar 2023.
Ispravka vrijednosti	<u>0</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>0</u>

Sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine, CBCG ima položene kratkoročne kamatonosne depozite po viđenju na računima kod centralnih i poslovnih banaka u inostranstvu u iznosu od EUR 77.907 hiljada (31. decembra 2022. godine: EUR 97.363 hiljada)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

15. OROČENI PLASMANI KOD STRANIH BANAKA

	31. decembar 2023.	U hiljadama EUR 31. decembar 2022.
Kratkoročno oročeni depoziti kod centralnih banaka koji se mjere po amortizovanom trošku	75.475	50.066
Kratkoročno oročeni depoziti kod poslovnih banaka koji se mjere po amortizovanom trošku	258.000	489.000
Ispravka vrijednosti	(21)	(43)
	<u>333.454</u>	<u>539.023</u>

Kamatne stope na oročene EUR depozite na 31. decembra 2023. godine su se kretale u rasponu od 4,01% do 4,27% (31. decembar 2022. godine od 0,65% do 2,95%).

Oročeni depoziti kod stranih banaka mogu imati maksimalni rok dospjeća do šest mjeseci.

Tabelarni prikaz kretanja ispravke vrijednosti:

	31. decembar 2022.	Smanjenje ispravke vrijednosti	Povećanje ispravke vrijednosti	31. decembar 2023
Ispravka vrijednosti	(43)	115	(93)	(21)

16. FINANSIJSKA IMOVINA KOJA SE MJERI PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPAN REZULTAT

Finansijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI) u iznosu od EUR 702.336 hiljada sa stanjem na dan 31. decembar 2023. godine (31. decembra 2022. godine: EUR 885.560 hiljada) obuhvata eurske dužničke hartije od vrijednosti sledećih emitenata:

- država čija je zvanična valuta euro ročnosti do 7 godina;
- država čija je originalna valuta nije euro, supranacionalnih institucija, federalnih pokrajina, agencija, fondova i razvojnih i specijalizovanih banaka sa garancijom i/ili vlasništvom države ročnosti do 5 godina;
- njemačkih banka koje emituju Pfandbrief obveznice ročnosti do 5 godina i
- komercijalnih banaka koje izdaju korporativne obveznice ročnosti do 5 godina.

Svi emitenti moraju zadovoljavati minimalni rejting definisan Smjernicama i moraju se nalaziti u propisanim benčmarcima.

Prinosi na ove hartije od vrijednosti na dan 31. decembar 2023. godine su se kretali u rasponu od 2,13% do 5,773%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

16. FINANSIJSKA IMOVINA KOJA SE MJERI PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPAN REZULTAT
(nastavak)

Izloženost portfolija koji se mjeri po fer vrijednosti kroz OCI prodaju prema državama:

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Država		
Njemačka	90.677	75.098
Francuska	96.382	147.531
Španija	112.659	195.417
Italija	57.643	159.456
Kina	2.667	7.890
Irska	28.834	27.749
Poljska	16.738	14.747
Ostale EU države	55.279	23.897
Belgija	54.031	73.228
UAE	92.014	80.670
Ostale države izvan EU	58.116	51.323
Finska	29.758	4.776
Velika Britanija	<u>7.538</u>	<u>23.778</u>
UKUPNO	<u><u>702.336</u></u>	<u><u>885.560</u></u>

Tabela promjene fer vrijednosti finansijske imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (OCI) za 2023. godinu i 2022. godinu:

	<u>31. decembar 2022.</u>	Promjena fer vrijednosti u toku 2023. godine	<u>31. decembar 2023.</u>
Fer vrijednost	<u>(48.163)</u>	<u>21.892</u>	<u>(26.271)</u>
		Promjena fer vrijednosti u toku 2022. godine	
	<u>31. decembar 2021.</u>	<u>31. decembar 2022.</u>	
Fer vrijednost	<u>2.840</u>	<u>(51.003)</u>	<u>(48.163)</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

16. FINANSIJSKA IMOVINA KOJA SE MJERI PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPAN REZULTAT
(nastavak)

Tabelarni prikaz rezervisanja fer vrijednosti za finansijske instrumente koji se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat za 2023. godinu i 2022. godinu:

	31. decembar 2022.	Smanjenje rezervisanja (iskaz promjene na kapitalu)	Povećanje rezervisanja (iskaz promjene na kapitalu)	31. decembar 2023.
Rezervisanje	(266)	180	(111)	(197)
	31. decembar 2021.	Smanjenje ispravke vrijednosti (iskaz promjene na kapitalu)	Povećanje ispravke vrijednosti (iskaz promjene na kapitalu)	31. decembar 2022.
Rezervisanje	(458)	-	192	(266)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

17. FINANSIJSKA SREDSTVA KOJA SE MJERE PO AMORTIZOVANOM TROŠKU

	31. decembar 2023.	U hiljadama EUR 31. decembar 2022.
Dužničke HOV RO	54.835	55.522
Dužničke HOV MNE	52.111	52.773
Ispravka vrijednosti	(62)	(92)
	<u>106.884</u>	<u>108.203</u>

Ponderisani prinos na hartije od vrijednosti koje se mjere po amortizovanom trošku iznosi 1,661%.

Tabelarni prikaz kretanja ispravke vrijednosti:

	31. decembar 2022.	Smanjenje ispravke vrijednosti	Povećanje ispravke vrijednosti	31. decembar 2023.
Ispravka vrijednosti	(92)	30	-	(62)

	31. decembar 2021.	Smanjenje ispravke vrijednosti	Povećanje ispravke vrijednosti	31. decembar 2022.
Ispravka vrijednosti	(97)	5	-	(92)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

18. VLASNIČKI FINANSIJSKI INSTRUMENT KOJI SE MJERI PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPAN REZULTAT

Osnivačka ulaganja na dan 31. decembar 2023. godine odnose se na ulaganja u kapital Centralno klirinško depozitarnog društva AD, Podgorica (u daljem tekstu CKDD ad Podgorica) u iznosu od 695 hiljada (31. decembra 2022. godine: EUR 687 hiljada). Od 01. januara 2019. godine u skladu sa MSFI 9, Banka je napravila neopoziv izbor i ovo osnivačko ulaganje klasifikovala kao vlasnički finansijski instrument koji se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI). Banka jednom godišnje (na kraju godine) utvrđuje vrijednost ovih vlasničkih vrijednosnih papira.

	31. decembar 2023.	U hiljadama EUR 31. decembar 2022.
Ulaganje u capital CKDD	262	262
Fer vrijednost-vlasnički instrumenti CKDD	433	425
	<u>695</u>	<u>687</u>

Tabela promjene fer vrijednosti finansijske imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat za 2023. godinu i 2022. godinu:

	31. decembar 2021.	Promjena fer vrijednosti u toku 2022. godine	31. decembar 2022.
Fer vrijednost	425	-	425

	31. decembar 2022	Promjena fer vrijednosti u toku 2023. godine	31. decembar 2023.
Fer vrijednost	425	8	433

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

19. SREDSTVA/OBAVEZE KOD MEĐUNARODNOG MONETARNOG FONDA

SREDSTVA	31. decembar 2023.	U hiljadama EUR 31. decembar 2022.
Sredstva rezervi kod MMF-a	18.082	18.607
Nota za članstvo u MMF-u	55.390	57.002
Nota - Rapid financial instrument	55.245	75.801
SDR holding	86.770	92.773
Kamata, nadoknada i trošak	816	758
	<u>216.303</u>	<u>244.941</u>
		U hiljadama EUR
	<u>31. decembar 2023.</u>	<u>31. decembar 2022.</u>
OBAVEZE		
SDR alokacija	102.040	105.005
Nota za članstvo u MMF-u	55.390	57.002
Nota-Rapid financial instrument	55.245	75.801
Račun broj 1	167	193
Račun broj 2	1	1
Druge finansijske institucije	22	22
	<u>212.865</u>	<u>238.024</u>

Centralna banka Crne Gore predstavlja fiskalnog agenta države u transakcijama sa MMF-om i depozitara za sredstva MMF-a. Članstvo u MMF-u se bazira na kvoti.

Kvota za članstvo

Kvota za članstvo se utvrđuje po prijemu u članstvo i periodično se revidira u okviru opštih revizija kvota. Kvota čini osnovu za finansijski i organizacioni odnos članova sa MMF-om i, između ostalog, određuje relativnu glasačku moć članova, maksimalni pristup finansiranju MMF-a i udio člana u bilo kojoj dodjeli SDR. (Special Drawing Rights – Specijalna prava vučenja).

Kvota za članstvo kod MMF-a predstavlja inicijalna i naknadna plaćanja kvote i čini sredstva MMF članova. Odbor MMF-a je 2007. godine utvrdio visinu članske kvote za Crnu Goru u iznosu od SDR 27.500 hiljada. U februaru 2016. godine došlo je do povećanja kvote shodno 14. opštoj reviziji kvota nakon koje Kvota za članstvo Crne Gore u MMF-u iznosi SDR 60.500 hiljada što na 31. decembar 2023. godine nakon kursiranja iznosi EUR 73.639 hiljada, a za 2022. godinu EUR 75.801 hiljada.

Kvotu za članstvo čine Sredstva rezervi kod MMF-a, Nota za članstvo i sredstva na računima MMF-a br. 1. i 2.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

19. SREDSTVA/OBAVEZE KOD MEĐUNARODNOG MONETARNOG FONDA (nastavak)

Sredstva rezervi

Sredstva rezervi kod MMF-a (Rezervna tranša) - Crna Gora je uplatila 24% od svoje kvote u gotovini, u iznosu od SDR 14.851 hiljada što na dan 31. decembra 2023. godine nakon kursiranja iznosi EUR 18.082 hiljade.

Nota za članstvo u MMF-u

Preostali dio kvote za članstvo čini Nota za članstvo u MMF-u izdata od strane Ministarstva finansija i sredstva na računu MMF-a br. 1. i 2. u iznosu od SDR 45.650 hiljada, što na dan 31. decembra 2023. godine nakon kursiranja iznosi EUR 55.558 hiljada. Nota za članstvo u MMF-u se evidentira bilansno u Izvještaju o finansijskom položaju.

Nota-Rapid financial instrument

Sredstva koja je država Crna Gora primila kao RFI (Rapid Financial instrument) evidentirana su ukupnom iznosu od 45,4 miliona SDR što na dan 31. decembar 2023. godine nakon kursiranja iznosi EUR 55.245 hiljada. Za ova primljena sredstva Ministarstvo finansija je izdalo novu Notu u korist MMF-a koju Centralna banka Crne Gore iskazuje takođe bilansno. Sredstva dobijena od MMF-a za direktno finansiranje budžeta u skladu sa RFI su obaveza Crne Gore. Servisiranje obaveza prema MMF-u po RFI ispunjava se bez finansijskog opterećenja za Centralnu banku tj. otkup i svi troškovi, uključujući kamate i druge troškove, odgovornost su Ministarstva finansija. Sa svakom otplatom dospelje rate MMF-u smanjivaće se nominalna vrijednost Note u eurima, odražavajući iznos koji je vraćen MMF-u po ovom osnovu. RFI se otplaćuje u periodu od 5 godina uključujući 3 godine grejs perioda. Nakon isteka grejs perioda tokom 2023. godine dospelje su dvije rate u iznosu od 15,1 miliona SDR (EUR 18,4 miliona), što je i dovelo do smanjenja nominalne vrijednosti Note.

SDR holding

Na račun SDR-a holding u aktivi evidentirana su doznačena sredstva Crnoj Gori po osnovu alokacije SDR-a od MMF-a. Na dan 31. decembar 2023. godine iznose EUR 86.770 hiljada. Sredstva SDR su sredstva po viđenju denominovana u SDR-u na računu otvorenom kod MMF-a za Crnu Goru. Centralna banka Crne Gore drži specijalna prava vučenja kao dio svoje funkcije upravljanja međunarodnim rezervama.

SDR alokacija

Alokacija SDR predstavlja sredstva dobijena kroz alokaciju opštih rezervi MMF-a u 2009. godini saglasno Amandmanu IV Statuta MMF-a zasnovanoj na postojećoj kvoti svake države članice. Na dan 31. decembra 2023. godine iznosi EUR 105.005 hiljada. Izvršni odbor Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) je tokom 2021. godine odobrio alokaciju MMF-ovih specijalnih prava vučenja (SDR) u iznosu od 650 milijardi dolara (oko 453 milijarde SDR), najveću u istoriji ove međunarodne finansijske institucije sa ciljem povećanja likvidnosti i rezervi 190 zemalja članica MMF-a i rješavanja dugoročne globalne potrebe za rezervama, jačanja povjerenja, otpornosti i stabilnosti globalne ekonomije. Posebno se očekuje da će sredstva ove alokacije pomoći najranjivijim zemljama da bolje upravljaju krizom izazvanom pandemijom Covidom 19. Kreirani SDR su pripisani članicama MMF-a 23. avgusta 2021. godine, proporcionalno postojećim kvotama u MMF-u. Ukupan iznos sredstava odobrenih Crnoj Gori kroz ovu raspodjelu iznosi EUR 102.040 hiljada (SDR 83.809 hiljada), što je evidentirano kroz povećanje bilansnih pozicija koja se odnose na sredstva MMF-a.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

19. SREDSTVA/OBAVEZE KOD MEĐUNARODNOG MONETARNOG FONDA (nastavak)

Račun broj 1 i 2

Račun broj 1 se koristi za poslovne transakcije MMF-a, dok se račun broj 2 koristi za plaćanja operativnih troškova MMF-a u valuti zemlje članice.

Obaveze prema drugim finansijskim institucijama

Obaveze prema drugim finansijskim institucijama se odnose na sredstva na računima Svjetske banke-IDA račun, u iznosu od EUR 21.816.

20. KREDITI I AVANSI KOJI SE MJERE PO AMORTIZOVANOM TROŠKU (AC)

Kredit i avansi koji se mjere po amortizovanom trošku sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu od EUR 1.258 hiljada (na dan 31. decembra 2022. godine: EUR 1.295 hiljade) odnose se na kredite za rješavanje stambenih potreba zaposlenih u CBCG.

Kredit i avansi za rješavanje stambenih potreba zaposlenih izdati su, u skladu sa Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u CBCG i odlukama Komisije za stambena pitanja, pod sljedećim uslovima:

- krediti zaposlenima su beskamatni sa grejs periodom od godinu ili dvije godine i sa rokom dospjeća od 30 i 35 godina;
- u cilju zaštite od kreditnog rizika, zaposleni su u toku trajanja grejs perioda dužni da zaključe i ovjere kod nadležnog organa ugovor o hipoteci u korist CBCG do konačne otplate kredita.

	31. decembar 2022	Smanjenje ispravke vrijednosti (napomena 11)	Povećanje ispravke vrijednosti(napomena 11)	31. decembar 2023.
Ispravka vrijednosti	(33)	-	-	(33)

	31. decembar 2021	Smanjenje ispravke vrijednosti (napomena 11)	Povećanje ispravke vrijednosti(napomena 11)	31. decembar 2022.
Ispravka vrijednosti	(33)	1	(1)	(33)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

21. POTRAŽIVANJA KOJA SE MJERE PO AMORTIZOVANOM TROŠKU (AC)

	31. decembar 2023.	U hiljadama EUR 31. decembar 2022.
Potraživanja po osnovu platnog prometa	478	409
Potraživanja po osnovu izvršavanja naloga prinudne naplate	939	913
Potraživanja po osnovu naknada za kontrolu banaka i mikro kreditnih finansijskih institucija	354	296
Potraživanja za unaprijed plaćene troškove	287	277
Potraživanja po osnovu kreditnog registra	170	171
Potraživanja po osnovu naknada za izvršavanja poslova fiskalnog agenta	100	-
Potraživanja po osnovu kamata na depozite	2.576	1.656
Ostala potraživanja	457	346
Ispravka vrijednosti	(2)	(5)
	<u>5.359</u>	<u>4.063</u>

Rast potraživanja po osnovu kamata na depozite rezultat je značajnog rasta kamatnih stopa na oročene depozite kod ino-banaka.

22. ZALIHE

	31. decembar 2023.	U hiljadama EUR 31. decembar 2022.
Zalihe materijala i sitnog inventara	16	11
Zalihe mjeničnih blanketa	3	4
Zalihe neposredno unovčivog srebra	21	22
Jubilarni zlatnici i srebrenjaci	195	190
Crnogorski kovani novac	404	465
	<u>639</u>	<u>692</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

23. INVESTICIONE NEKRETNINE

Investicione nekretnine iskazane sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu od EUR 5.685 hiljada (31. decembar 2022. godine: EUR 5.684 hiljada) se odnose na objekte izdate u zakup trećim licima.

	Investicione nekretnine
Nabavna vrijednost	
Stanje, 1. januara 2022. Godine	5.684
Promjena fer vrijednosti (Napomena 13)	-
Stanje, 31. decembra 2022. Godine	<u>5.684</u>
Stanje, 1. januara 2023. Godine	5.684
Prodaja	(87)
Prenos sa nekretnina	88
Promjena fer vrijednosti	-
Stanje, 31. decembra 2023. Godine	<u>5.685</u>

Investicione nekretnine su procijenjene na dan 31. maj 2021. godine od strane ovlaštenog procjenitelja. Procjena vrijednosti se radi kako bi se izvršila detaljna analiza stanja i vrijednosti nekretnina - građevinskih objekata Centralne banke Crne Gore koje se vode u knjigama Banke kao investicione nepokretnosti, u skladu sa MRS 40 – Investicione nekretnine, sa ciljem utvrđivanja fer vrijednosti investicionih nekretnina.

Savjet CBCG je dana 12.05.2023. godine donio Odluku br.0101-3834-3/2023 o prodaji nepokretnosti u Plavu, sadašnje vrijednosti 87 hiljada EUR.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

24. NEMATERIJALNA ULAGANJA

	U hiljadama EUR
	Nematerijalna imovina
Nabavna vrijednost	
Stanje, 1. januara 2022.	198
Nabavka	131
Stanje, 31. decembra 2022.	<u>329</u>
Ispravka vrijednosti	
Stanje, 1. januara 2022.	22
Amortizacija	49
Stanje, 31. decembra 2022.	<u>71</u>
Nabavna vrijednost	
Stanje, 1. januara 2023.	329
Nabavka	119
Stanje, 31. decembra 2023.	<u>448</u>
Ispravka vrijednosti	
Stanje, 1. januara 2023.	71
Amortizacija	81
Stanje, 31. decembra 2023.	<u>152</u>
Sadašnja vrijednost:	
- 31. decembra 2023. godine	<u>296</u>
- 31. decembra 2022. godine	<u>258</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

25. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

	U hiljadama EUR				
	Zemljište	Zgrade	Oprema	Osnovna sredstva u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Stanje, 1. januara 2022.	4.975	17.404	1.858	294	24.531
Povećanja/(smanjenja)	-	176	655	3	834
Otpis	-	-	(106)	-	(106)
Stanje, 31. decembra 2022.	4.975	17.580	2.407	297	25.259
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 1. januara 2022.	-	156	139	3	298
Amortizacija	-	270	347	-	617
Otpis	-	-	(22)	-	(22)
Stanje, 31. decembra 2022.	-	426	464	3	893
Nabavna vrijednost					
Stanje, 1. januara 2023.	4.975	17.580	2.407	297	25.259
Povećanja/(smanjenja)	-	306	248	(11)	543
Prodaja	-	(87)	-	-	(87)
Otpis	-	-	(16)	-	(16)
Stanje, 31. decembra 2023.	4.975	17.799	2.639	286	25.699
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 1. januara 2023.	-	426	464	3	893
Amortizacija	-	269	433	-	702
Otpis	-	-	(13)	(3)	(16)
Stanje, 31. decembra 2023.	-	695	884	-	1.579
Sadašnja vrijednost:					
- 31. decembra 2023.	4.975	17.104	1.755	286	24.120
- 31. decembra 2022.	4.975	17.154	1.943	294	24.366

Zemljište i zgrade Banke su procijenjene na dan 31. maj 2021. godine od strane ovlaštenih procjenitelja.

Ne postoji ograničenje vlasništva, niti su nekretnine, postrojenja i oprema založeni kao garancija za obaveze.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

26. UNAPRIJED PLAĆENA BENEFICIJA ZAPOSLENIMA

Unaprijed plaćene beneficije zaposlenima, iskazana sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu od EUR 536 hiljade (31. decembra 2022. godine: EUR 606 hiljade), predstavljaju unaprijed plaćene beneficije zaposlenima, dobijene kao razlika između preostalog nominalnog iznosa beskamratnih stambenih kredita datih zaposlenima i amortizovane (fer) vrijednosti kredita na dan bilansa. Iznos se amortizuje kroz naplatu kredita od zaposlenih tokom radnog staža zaposlenih u Banci.

27. OSTALA SREDSTVA

Ostala sredstva sa stanjem na dan 31. decembra 2023 godine u iznosu od EUR 348 hiljada (31. decembra 2022. godine: EUR 343 hiljade) se odnose na bibliotečki fond CBCG.

28. RAČUNI BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

	31. decembar 2023.	U hiljadama EUR 31. decembar 2022.
Depoziti po viđenju	705.364	1.364.815
Oročeni depoziti FZZD	104.838	-
Obavezna rezerva poslovnih banaka u zemlji	207.300	179.744
Obavezna rezerva poslovnih banaka u inostranstvu	83.331	83.331
Centralna banka CG - Sanacioni fond	3.559	1.617
Kamate na obaveznu rezervu	477	167
	1.104.869	1.629.674

Centralna banka Crne Gore propisuje obavezu banaka da, shodno Zakonu o CBCG, a na osnovu odredbi Odluke o obaveznoj rezervi kreditnih institucija kod Centralne banke Crne Gore („Sl. List. CG“ br. 88/17, 43/20 i 19/22) obračunavaju, izdvajaju i održavaju obaveznu rezervu primjenom stope 5,5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine i stope 4,5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine. Na depozite ugovorene sa ročnošću preko jedne godine, koji imaju klauzulu o mogućnosti razoročenja u roku kraćem od jedne godine, primjenjuje se stopa od 5,5%.

Na 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve Centralna banka plaća bankama mjesečno, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od ESTR (eurska kratkoročna kamatna stopa) umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule.

Banke mogu da koriste beskamratno do 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve za održavanje dnevne likvidnosti ako korišćeni iznos vrate istog dana.

Na iznos korišćenih sredstava obavezne rezerve koji ne vrati istog dana i na iznos razlike između obračunate i nepravilno obračunate ili neblagovremeno izdvojene obavezne rezerve, banka plaća naknadu, po stopi utvrđenoj posebnim propisom Centralne banke.

Smanjenje depozita po viđenju je direktno posljedica smanjenja sredstava na računima kreditnih institucija kod CBCG.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

29. RAČUNI VLADE I DRUGIH DRŽAVNIH ORGANIZACIJA

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Računi Vlade	129.962	110.808
Računi ostalih državnih organizacija	51.740	50.937
	<u>181.702</u>	<u>161.745</u>

Vlada, državne organizacije i druge organizacije imaju svoje obračunske račune kod Centralne banke preko kojih učestvuju u domaćem platnom prometu.

30. OSTALE OBAVEZE

	U hiljadama EUR	
	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
Rezervisanja za sudske sporove	24	37
Rezervisanja za operativne rizike	33	33
Rezervisanja za otpremnine zaposlenih	498	410
Pasivna vremenska razgraničenja	123	201
Ostale obaveze	254	200
	<u>932</u>	<u>881</u>

Rezervisanja za sudske sporove

Na dan 31. decembar 2023. godine protiv Banke se vodi nekoliko sudskih sporova od strane pravnih i fizičkih lica.

Povremeno i u okviru normalnog poslovanja CBCG prima zahtjeve za nadoknadu šteta. Na osnovu sopstvene procjene i procjene internih profesionalnih savjeta, Rukovodstvo Centralne banke je mišljenja da može doći do gubitaka po osnovu sudskih procesa i shodno tome, rezervisanje po tom osnovu je sadržano u ovim finansijskim iskazima, u iznosu od EUR 24 hiljade, sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine.

Tabela promjena rezervisanja za sudske sporove u toku 2023. godine, prikazana je kao što slijedi:

Vrsta spora	Rezervisanja za sudske sporove na 01.01.2023.	Okončani sporovi u toku 2023.	Rashodi rezervisanja u toku 2023. godine (Napomena 13)	Rezervisanja za sudske sporove na 31.12.2023.
1	2	-	-	5=(2-3+4)
Imovinsko - pravni sporovi	19	-	-	19
Radni sporovi	18	13	-	5
Ukupno	<u>37</u>	<u>13</u>	<u>-</u>	<u>24</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

30. OSTALE OBAVEZE (nastavak)

Rezervisanja za otpremnine zaposlenih

Rezervisanja za otpremnine zaposlenih su utvrđena primjenom odredbi Međunarodnog računovodstvenog standarda 19 – Primanja zaposlenih na dan 31. decembar 2023. godine za Centralnu banku Crne Gore i odnose se na iznose obaveza za tekuću godinu po osnovu otpremnina za odlazak u penziju.

Za potrebe obračuna korišćen je metod projektovane kreditne jedinice, koji je jedini dozvoljeni metod obračuna u skladu sa MRS 19.

CBCG je angažovala licenciranog aktuara u cilju izrade akturske procjene promjena u rezervisanjima za dugoročna primanja zaposlenih- otpremnina za odlazak u penziju na 31. decembar 2023. godine (obračunata u skladu sa MRS 19).

Pretpostavke za korišćenje izrade obračuna rezervisanja za otpremnine	2023. godina	2022. godina
Diskontna godišnja stopa	2,88%	2,88%
Rast zarada	0%	0%
Godišnja fluktuacija zaposlenih	7%	1%

Promjene na rezervisanjima za otpremnine zaposlenih prikazane su u narednoj tabeli:

	U hiljadama EUR	
	2023.	2022
Iznos obaveze za rezervisanje za otpremnine na dan 01.01. tekuće godine	410	323
Dodatno rezervisanje u toku godine (napomena 13)	113	99
Iznos ukidanja u toku tekuće godine ranije formiranog rezervisanja zaključno sa 31. decembar predhodne godine po osnovu isplate otpremnina	(25)	(12)
Iznos obaveze za rezervisanje za otpremnine na dan 31. decembar tekuće godine	498	410

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2023. godine

31. KAPITAL

Članom 11. Zakona o CBCG propisano je da se kapital CBCG sastoji od osnovnog kapitala i rezervi. Članom 12. istog Zakona je definisano da CBCG ima osnovni kapital u visini od EUR 50.000 hiljada.

Osnovni kapital CBCG na dan 31. decembra 2023. godine iznosi EUR 52.000 hiljada i u cjelosti ima novčani oblik.

Rezerve CBCG sastoje se iz opštih, specijalnih i revalorizacionih rezervi.

Struktura kapitala prikazana je u pregledu koji slijedi:

	31. decembar 2023.	U hiljadama EUR 31. decembar 2022.
Osnovni kapital	52.000	52.000
Opšte rezerve	2.830	2.830
Specijalne rezerve	1.123	1.123
Revalorizacione rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu	16.576	16.577
Revalorizacione rezerve fer vrijednosti za finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI)	(26.271)	(48.163)
Revalorizacione rezerve za vlasničke instrumente koji se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (OCI) - CKKD	433	425
Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke za finansijske instrumente koji se mjere po FV kroz OCI	197	266
Nerealizovani revalorizacioni dobitci	31	-
Nerealizovani revalorizacioni gubici	(41)	(35)
Neraspoređeni dobitak	21.521	5.252
Ukupan kapital	68.399	30.275

Ukupan kapital na dan 31. decembra 2023. godine iznosi EUR 68.399 hiljade (2022: EUR 30.275 hiljade) i povećan je u odnosu na prethodnu godinu iz razloga smanjenja negativnog trenda revalorizacionih rezervi za finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz OCI i povećanja iznosa neto dobiti za 2022. godinu koja je sadržana u neraspoređenom dobitku.

Neto dobit ili gubitak CBCG utvrđuje se za svaku finansijsku godinu u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Saglasno Zakonu o CBCG, dobit za raspodjelu određuje se tako što se od neto dobiti oduzmu nerealizovani revalorizacioni dobitci, a dodaju nerealizovani revalorizacioni dobitci koji su bili oduzeti od neto dobiti prethodnih godina, a koji su realizovani u tekućoj godini. Nerealizovani revalorizacioni gubici biće prenešeni na račun nerealizovanih revalorizacionih rezervi dok se njihov saldo ne izjednači sa nulom, nakon čega će ovi gubici biti pokriveni iz dobiti tekuće godine, a nakon toga na način utvrđen članom 70 ovog Zakona. Izuzetno, nerealizovani revalorizacioni dobitci i gubici za finansijska sredstva koja se mjere po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat drže se na računu nerealizovanih revalorizacionih rezervi do momenta njihove prodaje, odnosno dospjeća.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

31. KAPITAL (nastavak)

Tako utvrđena dobit za raspodjelu raspoređuje se u opšte rezerve u visini od 50% ostvarene dobiti. Dio dobiti za raspodjelu se može rasporediti i u specijalne rezerve, u visini koju utvrdi Savjet CBCG, a njihova visina može iznositi najviše 10% utvrđene dobiti za raspodjelu. Preostali iznos dobiti za raspodjelu čini prihod budžeta Crne Gore.

32. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Strane se smatraju povezanim ukoliko jedna strana ima mogućnost kontrole ili značajnog uticaja na poslovanje druge strane u donošenju finansijskih ili poslovnih odluka. CBCG ima odnos povezane strane sa Vladom Crne Gore, njenim ministarstvima i agencijama.

Pregled potraživanja i obaveza, kao i prihoda i rashoda, i vanbilansne evidencije iz odnosa sa povezanim licima na dan 31. decembra 2023. godine, prikazan je u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2023.	U hiljadama EUR 31. decembar 2022.
Potraživanja i obaveze		
<i>Potraživanja</i>		
Finansijska sredstva koja se mjere po amortizovanom trošku	52.111	52.773
Ispravka vrijednosti	(15)	(43)
Potraživanja	<u>477</u>	<u>295</u>
	52.573	53.025
<i>Obaveze</i>		
Računi Vlade i drugih državnih institucija	<u>181.702</u>	<u>161.745</u>
	181.702	161.745
Prihodi i rashodi		
<i>Prihodi</i>		
Prihod od naknada	3.242	2.728
Prihodi od kamata	<u>1.025</u>	<u>1.038</u>
	4.267	3.766

Tokom 2023. godine, bruto naknade obračunate i isplaćene ključnom menadžmentu iznose EUR 401 hiljada (2022. godine: EUR 402 hiljada). Tokom 2023. godine članovima Savjeta Centralne banke, koji nijesu u stalnom radnom odnosu, obračunate su i isplaćene naknade u bruto iznosu od EUR 76 hiljade (2022. godine: EUR 58 hiljade).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2023. godine

33. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKIVALENTI
(za potrebe sastavljanja Iskaza o novčanim tokovima)

	31. decembar 2023.	U hiljadama EUR 31. decembar 2022.
Gotovina i depoziti po viđenju	170.854	244.878
Kratkoročno oročeni plasmani kod stranih banaka	333.454	539.023
	504.308	783.901

34. DOGAĐAJI NAKON DATUMA ISKAZA O FINANSIJSKOJ POZICIJI

Nije bilo značajnih događaja posle datuma iskaza o finansijskoj poziciji koji bi zahtijevali objelodanjivanje u napomenama uz priložene finansijske iskaze Banke za 2023. godinu.

35. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija iskaza o finansijskoj poziciji u EUR na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine bili su:

	31. decembar 2023.	31. decembar 2022.
USD	1,10500	1,06660
CHF	0,92600	0,98470
GBP	0,86905	0,88693
SDR	0,82134	0,79814
CAD	1,46420	1,44400

Potpisano u ime Centralne banke Crne Gore, dana 19. marta 2024. godine

dr Valentina Ivanović

Direktor Direkcije za finansije, računovodstvo i
kontroling

dr Irena Radović

Guvernerka Centralne banke Crne Gore